

A

**CSILLAGKERT
BALATONARÁCSI
REFORMÁTUS ÓVODA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

*...ragyogtok, mint csillagok a világban,
ha az élet igéjére figyeltek” (Filippi 2 15-16)*

Intézmény OM száma: 203 228	Intézmény igazgatója: Szabadi Edit
Az intézmény pecsétje:	
A dokumentum jellege: Nyilvános, megtalálható a feladat-ellátási helyen és az intézmény honlapján	Hatályba lépés: 2025. szeptember 1.
Iktatószám: Készült: 2 eredeti példány (fenntartó, intézmény) és a három csoportnak másolatban.	

Verziószám: 4.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az intézmény adatai	4
2. Jogsabályi háttér	6
3. Az óvoda bemutatása	7
4. A református óvodai nevelés feltételrendszere	8
3.1. Személyi feltételek	9
3.2. Tárgyi feltételek	9
5. Pedagógiai programunk szellemisége	10
5.1. Gyermekkép	11
5.2. Óvodakép	11
5.3. Óvodai nevelésünk alapelvei	11
5.4. Óvodai nevelésünk célja	12
5.5. Keresztyén szellemű nevelés	13
5.6. Elvárás munkatársainkkal szemben	13
5.7. Kíváncs a szülőkkel szemben	15
6. Az óvodai nevelés feladatai	16
6.1. Az egészséges életmód alakítása	17
6.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	17
6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés	19
7. Az óvodai élet megszervezése	22
8. Az óvodai élet tevékenységformái	24
8.1. Játék	26
8.2. Munka jellegű tevékenységek	26
8.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	28
8.4. Hitéleti tevékenységek	30
8.5. A külső világ tevékeny megismerése	31
8.6. Verselés, mesélés	33
8.7. Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	35
8.8. Mozgás	37
8.9. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	39

10. Az óvoda pedagógiai dokumentumai	41
11. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	43
12. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	44
13. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	46
14. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	49
15. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése	50
15.1. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	50
15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése	51
15.3. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek	52
15.4. A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	54
16. Az óvoda kapcsolatai	55
16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése	55
16.2. Kapcsolat a fenntartóval	56
16.3. Kapcsolat a gyülekezettel	57
16.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, óvodákkal, iskolákkal	57
16.5. Kapcsolat a munkánkat segítő intézményekkel	58
16.6. Külső szakmai kapcsolatok	59
~ Kapcsolat a szakmai szolgáltatókkal	59
~ Kapcsolat a magyar református óvodákkal	59
~ Kapcsolat a határon túli református óvodákkal	60
~ Kapcsolat a közművelődési intézményekkel	60
17. Megemlékezések, ünnepek	61
Felhasznált irodalom	62
A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos szabályok	63
Záradék	65

1.AZ INTÉZMÉNY ADATAI

Az intézmény neve: Csillagkert Balatonarácsi Református Óvoda

Címe: 8230 Balatonfüred, Iskolalépcső u.4.

Telefon: +36 20 2682 714

E-mail: csillagkert.ovoda@gmail.com

Az intézmény fenntartója: Balatonarácsi Református Egyházközség

Címe: 8230 Balatonfüred, Lóczy Lajos u. 70. e-mail: lelkesz.aracs@gmail.com

Alapító okirat száma, kelte: 2017. július 24.

Létszámemelés miatti módosítás: 2019. május 15.

Működési engedély száma, kelte: VE-09B/HAT/1906-13/2017 Módosítása: 2017. június 28.

Engedélyező szerv neve: Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatal

Az intézmény OM azonosítója: 203 228

Az intézmény típusa: óvoda

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

Óvodai nevelés, ellátás

Szakágazati száma: 851020

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai

091120 Sajátos nevelési igényű és Beilleszkedési és Tanulási Beilleszkedési gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben

096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

Az óvodába felvehető gyermekek száma: 67 fő

Gyermekcsoportok száma: 3

A gyermekcsoportok összetétele: különböző életkorú

Gazdálkodása:

Az intézmény a fenntartó Balatonarácsi Református Egyházközség által biztosított költségvetés alapján önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkezik. A gazdasági, pénzügyi, munkaügyi feladatait a székhelyen látja el. Gazdálkodással összefüggő kötelezettséget a fenntartó jóváhagyása nélkül nem vállal.

A fenntartó egyházi felügyeleti szerve:

Veszprémi Református Egyházmegye (Esperesi Hivatal)

8196 Litér, Dózsa György. u. 47.

Az intézmény törvényességi ellenőrző szerve:

Veszprém Vármegyei Kormányhivatal 8200 Veszprém, Mindszenty József u. 3-5.

I. BEVEZETŐ

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával –, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és
- d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az óvodai nevelés magyar nyelven folyik. A református óvoda nevelési elveiben és gyakorlatában elkötelezett a keresztyén értékek és életvitel közvetítésében a rábízott gyermekek felé, figyelembe véve a szülőknek azt a jogát, hogy gyermeküket vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesítsék.

2. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

- Magyarország Alaptörvénye
- 2011 évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2023.évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 1995. évi I. törvény a Magyarországi Református Egyház köznevelési törvénye (az 1998. évi II. törvény, a 2013.évi V. törvény, a 2019. évi IV: törvény, a 2019.évi . törvény és a végrehajtási utasítás módosításaival egységes szerkezetben)
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjáról
- 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint az egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról
- A Kormány 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelete a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A pedagógus-továbbképzés rendszeréről szóló 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet
- A 2024/2025. tanévi teljesítményértékelés alapján történő illetmény kifizetéséről és egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 182/2025. (VI.30.) Kormányrendelet
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- Az óvoda alapító okirata

77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint az egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

[1] A Kormány célja az óvoda és az iskola közötti átmenet zökkenőmentes biztosítása.

Az óvodai nevelés kiemelt szerepet játszik abban, hogy a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi képességei az iskolakezdéshez szükséges szintre fejlődjenek, biztosítva számukra a stabil alapokat a későbbi tanulmányi sikerekhez.

[2] Jelen szabályozás célja, hogy az óvodai nevelési programok keretében megerősítse az iskolai életre való felkészülést szolgáló tevékenységeket és szervezési kérdéseket, ezáltal garantálva, hogy minden gyermek képességeinek megfelelő támogatást kapjon, miközben az óvodák nevelési folyamatai továbbra is a gyermekek egyéni fejlődési igényeit tartják szem előtt.

[3] Ennek keretében e rendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításával biztosítja a gyermekek sikeres iskolai előrehaladásához szükséges képességek, készségek célzott óvodapedagógiai fejlesztését, a minőségi és megfelelő pedagógiai, módszertani tartalom megjelenítését, a tanköteles gyermekek személyiségfejlődésének segítését, a tanulás, ismeretszerzés iránti motiváció és a hazája, nemzete értékei iránt való elköteleződés kialakítását.

363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

4. § (1) E rendeletnek az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet, valamint egyes köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Módr.1.) által megállapított 1. mellékletének rendelkezéseit első alkalommal a 2025/2026. nevelési évben kell alkalmazni.

(2) Az óvoda e rendeletnek a Módr.1. által megállapított 1. mellékletének rendelkezései alapján felülvizsgálja a pedagógiai programot, és azt 2025. szeptember 1-ig módosítja.

3. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

3.1 Az óvoda környezete

Óvodánk Balatonarácson, a református templomhoz közel tömegközlekedési eszközökkel is jól megközelíthető helyen található. Ez nagy segítség arra nézve, hogy nyitottak lehetünk, sokak számára elérhető az intézményünk. A családi keresztyén nevelést, zöldövezettel körülvett, gyönyörű, a legmodernebb követelményeknek megfelelő intézményben végezhetjük, a városrész közintézményeihez közel. Óvodánk kapuja minden gyermek előtt nyitva áll. Nem feltétel a református valláshoz való tartozás. Várunk minden olyan családot, akik keresztyén értékrend szerint szeretnék nevelni és neveltetni gyermeküket. A városból, sőt a várost körülvevő kisebb településekről egyre többen keresnek meg bennünket a keresztyén nevelés szellemiségének sajátossága, és az intézmény családi légköre miatt. Az óvodánk 3 csoporttal rendelkezik. A csoportok létszáma: 21-23 fő. A három csoport rendelkezik külön öltözővel, egy mosdóhelyiséggel. Óvodánk mind belső, mind külső részeit úgy alakítottuk ki, hogy az legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét.

Az óvodánk udvarán fajátékok, babaházak, homokozók és különböző mozgásfejlesztő játékok találhatók, melyek a gyermekek egészségének, mozgás- és játékigényének kielégítését szolgálják. A szép és tágas udvar mellett a Koloska völgy közelsége lehetőséget biztosít a külső világ tevékeny megismeréséhez. Közvetlenül tapasztalhatják meg az, ide járó gyermekek milyen csodálatosak az erdő növényei, az itt élőhelyet találó állatok milyenek, hogyan viselkednek. A személyi feltételeket a törvényi előírásoknak megfelelően biztosítjuk. Az intézményben összesen 12 fő dolgozik, akik 67 gyermek református keresztyén nevelését hivatottak ellátni.

A köznevelési rendszert szakmailag önálló nevelési intézményeként egészítjük ki a családi nevelést, biztosítjuk a gyermeki személyiség védelmét, nevelését fejlesztését, figyelembe véve és tiszteletben tartva az életkori sajátosságokat, a gyermek mind teljesebb, egyéni képességeinek kibontakoztatását.

4. A REFORMÁTUS ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELRENDSZERE

4.1. Személyi feltételek

A református óvodánkban az egész napot áthatja a keresztyén szellemiség. Az óvoda munkatársai egész személyiségükkel tükrözik a keresztyén hitet, ismerik a Szentírást és élő kapcsolatban állnak Istennel. A Bibliai integrációt közvetítik az óvodai élet mindennapjaiban, annak nevelési és tanulási folyamataiban.

Intézményünkben óvodapedagógusok, nevelő oktató munkát közvetlenül segítő szakemberek összehangolt munkájával neveljük, gondozzuk a gyermekeket. A gazdasági vezető az intézmény zavartalan és színvonalas működéséhez járul hozzá.

Az óvodapedagógusok munkáját gyermekcsoportonként egy-egy fő dajka segíti, a köztük meglévő harmónia és együttműködés jellemzi munkakapcsolatukat. Pozitív modellként állnak a gyermekek előtt, hitükkel, emberi értékeikkel, szaktudásukkal, gyakorló keresztyénységükkel. A nevelőmunka, különösen a differenciált egyéni fejlesztés eredményes megvalósítását pedagógiai asszisztens közreműködésével segítjük elő. A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel rendszeresen fejlesztő pedagógusok és logopédus foglalkozik az óvodapedagógusokkal együttműködve a hátrányok enyhítése, valamint a gyermekekben megmutatkozó tehetség kibontakoztatása érdekében. A pedagógusok elkötelezettek a folyamatos fejlődés iránt, ezért rendszeresen továbbképzéseken vesznek részt, és az ott elsajátított elméleti és gyakorlati tapasztalatokat beépítik a mindennapi nevelőmunkába.

Az igazgató munkáját Istennek szolgálva végzi, aki hitével, szakmai tudásával, hitbéli ismereteivel, bibliai értékrenden alapuló követelményeivel segíti az óvoda működésének stabilitását. Pásztori lelkülettel vezeti, a gyermekek nevelésében, gondozásában résztvevő munkatársak, pedagógusok, nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak keresztyén világnézetének hiteles átadását a gyermekek és családjuk felé.

Intézményünk önállóan gazdálkodik. Az óvoda gazdálkodásával kapcsolatos ügyeket a gazdasági vezető látja el, aki adminisztrációs és ügyviteli feladatokat is ellát, ő szintén a nevelőtestület tagja. A játszóudvar rendben tartását, a fenntartó egyházközség önkéntese látja el.

Az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak hitükkel, személyiségükkel, értékes munkájukkal támogatják az óvodai munka eredményességét. Óvodánk

tálalókonyhával is rendelkezik, melynek hatósági élelmiszerbiztonsági megfeleltetését is biztosítottuk. A munkatársaknak el kell fogadniuk a református keresztyén erkölcs követelményeit, személyes életük nem mondhat annak ellent. Az erkölcsi követelményeket a Szentírás, hitvallásaink, egyházunk hagyományai határozzák meg. A munkatársak elkötelezettségüket a gyülekezet közösségében tett fogadalommal erősítik meg. Miután minden munkatársunk kapcsolatban áll gyermekeinkkel, elvárás, hogy viselkedés- és beszédkulturájuk példa értékű legyen.

A munkakörök szerinti személyi feltételek

Munkakör	Fő	Végzettség
Igazgató	1	Egyetem neveléstudomány –bölcész szak óvodapedagógus
Gazdasági vezető	1	Egyetem közgazdász
Igazgató - helyettes	1	Főiskola óvodapedagógus
Óvodapedagógus	4	Főiskola
Óvodapedagógus, tanító	1	Főiskola
Pedagógiai asszisztens	1	Érettségi-technikum oktatási szakasszisztens
Dajka	1	Nyolc általános óvodai dajka szakképzettség
Dajka	2	Érettségi, óvodai dajka szakképzettség

A pedagógusok előmeneteli rendszerében elért fokozat szerint

Fokozat	Fő
Mesterpedagógus	1
Pedagógus II.	1
Pedagógus I.	3
Gyakornok	1

A pedagógusok szakirányú végzettségei

A végzettség megnevezése	Fő
oktatásmenedzsment	1
közoktatási vezető	1
tanító	1
egyéni bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztő pedagógiája	1

4.2. Tárgyi feltételek

Óvodánk önkormányzati támogatással épült. Az óvoda 1755 m² területű ingatlanon helyezkedik el 313 m² területű épülettel. Jól felszerelt, felújított udvarunk fogadja a hozzánk látogatókat. Két udvarrészünk van, mindkettőt igyekeztünk esztétikus és biztonságos játékokkal felszerelni, a gyermekek mozgásigényének, mozgásfejlesztésének kielégítését szolgálni.

Óvodánk egyszintes épület, melyben három csoportszoba, előterében öltözővel, egy teljes intimtást biztosító gyermek mosdóval, pelenkázó hellyel, egy felnőtt mosdóval-zuhanyzóval, és egy többfunkciós helyiség áll rendelkezésre, amely könyvtár- nevelői szobaként, fejlesztő- szobai funkcióval és személyzeti öltözővel, alkalmanként szoptató hely kialakítására is alkalmas. Továbbá, egy igazgatói és egy gazdasági iroda, tornaterem, mozgássérült mosdó mosóhelyiséggel és kazánházzal, valamint tálaló konyha, külön mosogatóhelyiséggel.

A csoportokat természetes anyagokból készült fenyő bútorokkal rendeztük be, törekedve a harmonikus és biztonságos elrendezésre. A csoportszobákban galéria található.

Intézményünk, egy tornateremmel is rendelkezik, amely lehetőséget biztosít külön foglalkozások megtartására, nevelési időn túl. Ovi –foci, MRE Értéktermő Tehetségműhelye-népi gyermekjátékok, Robotika. Óvodánk elsőként csatlakozott a Nemzeti úszóprogramhoz, amelynek lényege, hogy az országban minden gyermek ingyenesen tanulhasson meg úszni. Ehhez feltétel, hogy a gyermek szeptember 1-ig betöltse az 5. életévét. ÚNP program keretében térítésmentesen az úszáshoz szükséges felszerelést is biztosítja. A személyi feltételeket, a gyermekek felügyeletét, utaztatást óvodánkban megbízott munkatársak látják el óvodapedagógus koordinálásával A Balaton-felvidéki Nemzeti Park ornitológusának köszönhetően madárász-ovi külön foglalkozásokra van lehetőség intézményünkben. Óvodánk rendelkezik még kiszolgáló helyiségekkel az udvaron található faházakban, ahol udvari játékok és eszközök tárolására is lehetőség van.

A dekorációk igazodnak a keresztyén szellemiséghez, egyszerűséget, esztétikumot közvetítenek, amelyek az óvodapedagógusok, és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők keze munkáját dicsérik.

Az óvodánk a közelmúltban informatikai fejlesztésnek köszönhetően, a technikai feltételek lényegesen javultak, amelyek csökkentik az óvodapedagógusok adminisztrációs terheit. Minden munkatársnak biztosított az internet-hozzáférés az Ovi - Krétához.

IKT eszközök	db
multifunkciós-nyomtató	2
laptop	6
Mp3 lejátszó	3
JBL hangszóró	3
hangfal 2 mikrofonnal, head- szettel	1

A központilag előírt kötelező (minimális) eszközökkel és felszerelésekkel, a neveléshez szükséges eszközkészlettel rendelkezünk. Új módszertani tárházat felsorakoztató szakkönyvek állnak rendelkezésre a mindennapi pedagógiai gyakorlat eredményes munka végzéséhez. Mesekönyv - gyűjtemény, hitéleti neveléshez szükséges segédanyagok, minden munkatárs részére új énekes könyvek, újfordítású bibliák, amely német és angol nyelven is elérhető az intézményben. A fenntartó odafigyel az intézmény működésére, fejlődésére és segíti azt. Hálásak vagyunk Istennek, hogy így végezhetjük munkánkat.

Nagy megtiszteltetés számunkra, ha egy család a legföltettebb kincsét, a gyermekét bízza ránk. Erre a megtiszteltetésre szeretnénk méltóvá lenni Isten jelenlétére támaszkodó hittel, lelkiismeretes munkánkkal, szép környezetünkkel, gazdag eszköztárunkkal.

5. PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK SZELLEMISSÉGE

6.1. Gyermekekép

A református óvoda felnőtt közössége a keresztyén életvitelhez hűen szolgálja Istent és neveli a rábízott gyermekeket.

Valljuk, hogy az óvodának kiemelkedő jelentősége van a szeretetteljes kapcsolatokon, spontán és tervszerű hatásokon keresztül a gyermekek személyiségének formálásában.

A gyermeki megnyilvánulásokat, önálló próbálkozásokat elfogadó, kiemelten a játékot és a mesét, éneket támogató légkörben alakulnak azok a tulajdonságaik, melyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Nyitottak az őket körülvevő világra, együtt érzők társaikkal,

együttműködésre, egymás segítésére képesek, elfogadják a másságot. Felismerik, képesek kielégíteni saját szükségleteiket.

Nevelőközösségünk érzelem gazdag, boldog gyermekek nevelésére törekszik, akik fogékonyak a szépre, értéknek tekintik saját egészségüket, és az őket körülvevő természeti környezetet, önálló és kreatívok.

Harmóniában és szeretetben élnek Istennel, önmagukkal és környezetükkel.

5.2.Óvodakép

Óvodai nevelésünk sajátossága Krisztus szeretetének, megértésének sugárzása. Ennek érdekében minden nevelő hatást úgy szervezünk, hogy az bizalmat, hitelességet és feltétel nélküli elfogadást jelentsen a gyermekek számára. A gyermekek egyediségének, képességeinek megismerése és az arra való építkezés képezi pedagógiánk alapját, szorosan együttműködve a szülőkkel. A differenciált egyéni fejlesztésünkkel az optimális előrelépést, a tehetségek kibontakoztatását is kívánjuk szolgálni. A családi nevelést óvodánk oly módon kívánja kiegészíteni, hogy annak értékeit megismerve építi be nevelési rendszerünkbe.

Az óvodai életrend nyugodt, kiszámítható ritmusával tesszük lehetővé a gyermekek számára az egészséges életmód és ahhoz kapcsolódó tevékenységek nyugodt körülményeit csakúgy, mint a sokszínű, inspiráló tapasztalatszerzést a világról.

5.3.Óvodai nevelésünk alapelvei

- Harmonikus személyiségfejlődésük elősegítésére az egyéni képességeikhez igazodó nevelési módszereket és eljárásokat alkalmazunk melyek fókuszában az életkorukra jellemző érdeklődésük felkeltése és fenntartása, a tevékeny óvodai mindennapok és önálló választások lehetősége áll.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs légkört teremtünk, melyben természetes a gyermek alapvető szükségleteinek figyelembevétele és biztosítása, legyen az testi vagy pszichés vonatkozású. A nevelő hatásokat csakis őszinte szeretet kapcsolatra alapozzuk, amely az azonosulást, mintakövetést és kellő erőfeszítések megtételét is motiválja a gyermekekben.

- Egyszerű, a gyermekek elmélyült tevékenységét elősegítő szokásrendszert alakítunk, mely támaszt nyújt a szociális tanuláshoz, az érzelmi elköteleződéshez a helyes és értékes cselekedetek iránt.
- Az intézmény és a család együttműködésében, a kölcsönös elfogadás és segítségadás megoldásait tartjuk hatékonyak.
- Az óvodai tevékenységek sokféleségében előtérbe helyezzük a gyermekek fejlődésében megmutatkozó hátrányok enyhítését.
- Egységes pedagógiai hatások közvetítésére törekszünk az értékátadás során a módszertani sokszínűség biztosításával.
- A gyermekek – mással nem helyettesíthető – szabad játékhoz való jogát messzemenően tiszteletben tartjuk.
- Egyenlő hozzáférést biztosítunk az óvodai élet minden területén, elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetés mindennemű megnyilvánulását.
- Segítjük a gyermeket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

5.4. Óvodai nevelésünk célja

- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele, személyiségük kibontakoztatása, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének segítése.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek inkluzív nevelése, képességeik differenciált fejlesztése.
- A gyermekek műveltségének életkori sajátosságaikhoz igazodó megalapozása, hogy majdan öntevékeny, kreatív és erkölcsös életvitelre legyenek képesek.
- Az egészséges életmóddal és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben.

- Átfogó célunk a keresztyén szellemű nevelés, ami által a gyermekek megismerkednek Isten szeretetével, gondoskodásával, személyes kapcsolatuk alakul Istennel, imádkozó emberekké válnak.

5.5. Keresztyén szellemű nevelés

Keresztyén szellemű nevelésünknek fontos pillére a műfajában eltérő, de azonos tartalmakat közvetítő tevékenység az áhítat és a bibliai történetekkel való ismerkedés, melynek életkorhoz igazodó formáját, tartalmát óvodapedagógusaink keresik. Két dolog meghatározó: a gyermekek életkora és a keresztyén ünnepekörök. Az óvodában a 2,5 -7 éves korú gyermekek életkori sajátosságai behatárolják a lehetőségeinket. Azokat a történeteket részesítjük előnyben, amelyek a korosztály adottságainak megfelelően Isten oltalmazásáról, szeretetéről, gondoskodásáról szólnak. Ez a szemlélet határozza meg az elmondásra ajánlott bibliai történeteket. A keresztyén ünnepek történetei keretet adnak együttléteinknek.

A bibliai történetmondás, a csendes percek, az áhítatok alkalmain az Isten dolgairól hallunk és arról beszélgetünk. A történetmondás a szóbeliségben hat. Meghatározó a beszélgetés körülménye, az a közeg, amiben elcsendesedünk, amiben Istenre figyelünk.

A megszokott liturgia, a rendszeresen használt szimbólumok állandóságot, biztonságot közvetítenek a gyermekek felé. Egyben magukban hordozzák az üzenetet: most az Isten dolgairól fogunk hallani.

Célunk a helyes Istenkép kialakulásának segítése, megéreztetni a gyermekekkel az Isten szeretetének jó ízét, ezért hangsúlyozni kell a szeretetet, rámutatni a bizalomra.

Összekulcsoljuk a kezünket, meghajtjuk a fejünket, hogy amíg imádkozunk, ne terelje el semmi a figyelmünket. A gyermek imádság egy-két mondat. Annak megéreztetése, hogy az Isten megszólítható. Beszélhetek hozzá, mert meghallgat.¹

6.6. Elvárás munkatársainkkal szemben

Olyan etikai és szakmai elvárás a kíváncsi óvodapedagógusainktól, melyet a fenntartó egyházi testületek törvényei, szabályrendeletei, nevelőkre vonatkozó etikai kódexe is megkövetel:

¹ Kővér Sándorné dr. Papp Lászlóné Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési És Köznevelési Intézet 1998.

A gyermek és egymás tisztelete jellemezze kapcsolatainkat. Úgy teszem a dolgom mások javára, hogy csendben igyekszem a helyeset cselekedni. Az óvodapedagógus legyen nyitott minden értékre, szakmai érdeklődését tartsa ébren.

6.7 Elvárás a vezetőkkel szemben

Az intézmény vezetőségének lehetőséget kell teremtenie a munkatársak lelki épülésére (áhítatok, Istentiszteleti alkalmak), szakmai fejlődésre.

6.8 Kíváncsi a szülőkkel szemben

Az óvoda igazi keresztyén szellemisége a szülők támogatása nélkül nem valósulhat meg.

Elvárjuk, hogy a szülők elfogadják, tiszteljék az óvoda értékrendszerét, nevelési elveit, becsüljék az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék.

7. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

7.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészség-, és a környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.

A gyermekek egyéni különbözőségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek tevékenységformái:

- szabad játék
- egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása
- mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek
- környezeti harmóniát teremtő spontán tapasztalások.

Az óvodás gyermekekhez érzelmek világához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.

Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosításának lehetősége, takarékos felhasználása, a

környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.

Az Isten által teremtetett másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliőjével pozitív életszemléletet közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.

Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekeket nevelünk.

A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai munkatárs cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket; tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.

A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő érzékenyítő programok, rendezvények formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

A helyes életritmust a nyugodt, kiegyensúlyozott élettempó érdekében a gyermekek óvodában eltöltött idejének és szükségleteinek figyelembevételével alakítjuk ki.

A gyermekeknek az óvodában napi háromszori étkezéssel biztosítjuk a kellő összetételű és elosztású tápanyagszükségletet. Az étkezésekre mindig azonos időpontokban kerül sor. Fontos szempont az étkezések kulturált megszervezése, az étkezés közbeni helyes viselkedés. Figyelembe vesszük az ízlés és étvágy tekintetében az egyéni különbségeket. Különös figyelmet fordítunk az ételallergiás gyermekek érdekeinek figyelembevételére is. Azoknak a kisgyermeknek, akik orvos által igazoltan étel érzékenyek, a konyha együttműködésével biztosítjuk a napi étkeztetést. Az ételintolerancia esetén a gyermekek szülei nyilatkozatot tesznek, ami idegen-ajkúak esetében angol nyelven is elérhető. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezeten, lehetőleg a folyamatosság módszerével élve. Óvodánkban a reggeli ideje a gyermekek érkezési idejének különbözősége miatt is folyamatos, az ebéd kötött időpontú, az uzsonna szintén folyamatos a délutáni pihenő után. A rugalmas napirend lehetővé teszi, hogy tízóraizni, uzsonnázni – bizonyos időintervallumon belül – gyermek igénye szerint bármikor lehet. A folyadék, az étkezések alkalmával és az egész nap során igény szerint rendelkezésre áll a gyermekeknek.

Nagy gondot fordítunk a különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére.

A testápolási szokások rendszere a gyermekek tisztasági igényének kialakulását szolgálja. Szükségesnek tartjuk a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolását. Az óvodapedagógus-gyerek közös együttműködése során sajátítják el a gondozási műveletek technikáját és alakítjuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra. Az óvodában kialakult szokásrend szerint a gyermekek akkor mehetnek a mosdóba, amikor szükségletük azt megkívánja. A hőmérsékleti változások ellensúlyozására javasoljuk a szülőknek a többretegű öltözködés biztosítását. Napközben többször is az óvodapedagógus és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítőkkel öltöznék a gyermekek. Ez lehetőséget teremt a bensőséges érzelmi kapcsolat kialakulására, a gyermekek önállóságának fejlesztésére. Figyelünk a szükség szerinti cipőcserére, az egészséges tartást biztosító lábbeli használatára. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, testi képességeinek fejlesztésére spontán és szervezett lehetőségeket biztosítunk. A családias légkör, az ideális gyermeklétszám, az udvar és a tornaterem kiválóan alkalmas arra, hogy játékidőben a csoportszobán belül és kívül is végezzenek nagymozgásos tevékenységeket a gyerekek. Ehhez az óvodapedagógus teremti meg a balesetmentes és változatos feltételeket.

A mindennapos mozgásra és szervezett foglalkozásra, a napi és heti-rend szerint kerül sor, lehetőleg a szabadban. A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk. Tornaszobánk igényesen összeválogatott, gazdag eszköztára szolgálja, rendszeres, szervezett, csoportos és mikro-csoportos, differenciált, sokoldalú mozgás célzott fejlesztését. A napi tevékenységek során a szabadban is számos lehetősége van gyermekeinknek a mozgásra. A sokféle udvari eszköz, játék motiváló hatásúak az aktív mozgásra. A szánkózás, jégen csúszkálás, labdázás, rollerezés, gokartozás feltételei adottak óvodánkban.

A sok zöld terület, napfény és árnyék egyaránt biztosított a szabadban való tartózkodásra. A nyári melegben lehetőség van különböző vizes játékok szervezésére, megteremtjük a pancsolás lehetőségét. A rendszeresen szervezett séták és kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a gyermekek számára.

A mindennapi pihenés, alvás a csoportszobában történik. Az egyéni alvásigényt figyelembe véve biztosítjuk, hogy a nem alvó gyermekeknek nyugodt tevékenységet végezzenek, míg a többiek pihennek.

Az óvodapedagógus feladata

- a gyermekek egészségének védelme, testi fejlődésük elősegítése, természetes mozgásigényük kielégítése,
- megfelelő higiéniai szokások alakítása a szülők, óvodapedagógusok és segítő szakemberek segítségével és közreműködésével,
- egészséges és biztonságos környezet, megfelelő óvodai életritmus kialakításával testi-szellemi fejlődésük segítése,
- a gyermekek saját és egymás testi épségének óvására, megóvására nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása a környezetszennyezés megelőzésével, a teremtés - védelméhez, megóvásához és a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások alakítása,
- saját egészségük védelmére nevelés (zsebkendő használat, kézmosás, evés előtt, közös használati tárgyak tisztántartása),
- a dajkával aktív, rendszeres együttműködés a környezet tisztántartása, és a fertőzések megelőzés érdekében,
- rendszeres védőnői kapcsolattartás, a gyermekek higiénés ellenőrzése, probléma megbeszélése érdekében (pl. érzékszervi, tartási rendellenességek),
- rendszeres testedzés, időjárásnak megfelelő öltözködés, kirándulás, óvodán kívüli programok szervezése minden évszakban,
- fokozatos fizikai megterhelés, a nagymozgásos tevékenységeken, és kirándulásokon,
- családi életre való felkészítés (apa-anyja szerep),
- a sajátos fejlődésű gyerekek beilleszkedésének segítése, konfliktuskezelésre nevelés,
- önálló munkajellegű feladatoknál a veszélyhelyzetre való figyelemfelhívás,
- váljon természetessé, az étkezések előtti és utáni hálaadó imádság.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Mindennapi szükségleteiket önállóan elégítik ki,

- a kívánt tevékenységi formákhoz pozitívan viszonyulnak,
- önmaguk kiszolgálásában aktívak,
- önállóan, az aktuális és az egyéni szükségleteknek megfelelően végzik a tisztálkodással, az étkezéssel, az öltözködéssel, a pihenéssel kapcsolatos teendőiket, törekedve az

egészségmegőrzésre, illetve a betegség megelőzésére, az ezekhez szükséges tárgyakat, eszközöket rendeltetésszerűen használják, óvják, helyére teszik,

- az önkiszolgáló tevékenységek a készség szintjére fejlődnek, automatizálódnak,
- igénylik a rendszeres testmozgást,
- ismeretekkel rendelkeznek az egészséges életmóddal kapcsolatban,
- kialakul az önmaguk és környezetük iránti igényesség, törekednek a környezet megóvására, a teremtet világunk védelmére,
- edzettek, mozgásuk harmonikussá, összerendezetté válik,
- egészségükkel kapcsolatban képesek a mindennapi élet alternatívái közül az „egészségesebbet” választani,
- kialakul a testképük,
- képessé válnak saját erőforrásaik hatékonyabb mozgósítására.

Biztonságos Óvoda program megvalósítása:

Óvodásaink testi épségének intézményen kívüli védelme érdekében csatlakoztunk a „*Biztonságos óvoda*” programhoz, amely a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium kezdeményezésére indult el.

A program alapján célunk:

a 2,5-7 éves gyermekek szociális kompetenciáinak fejlesztése a közlekedésre nevelés pedagógiai- és pszichológiai eszközei és módszerei segítségével. Az életkornak megfelelő biztonságos közlekedéshez szükséges képességek, készségek kialakítása, fejlesztése. Tudatosítani a gyermekekben a helyes és helytelen magatartás közötti különbséget, valamint a lehetséges következményeket.

Feladataink:

- A közlekedési kultúra kialakítása: a közlekedési attitűd, ismeretek, képességek.
- Közlekedési magatartása kialakítása: a közlekedő ember várható, szokásos viselkedése.
Az óvoda gyermek leggyakoribb szerepei: gyalogos, utas, 5-7 éves korában kerékpáros.
- Közlekedéshez szükséges képességek fejlesztése: téri tájékozódás, figyelem, emlékezet, problémamegoldó gondolkodás, képzelet, észlelés fejlesztése.

A program elemei, melyeket rendszeresen beépítünk nevelő munkánkba:

Közlekedési alapismeretek óvodáskorúaknak

- A biztonságos közlekedéshez szükséges általános ismeretek
- A közlekedés résztvevői és az út részei
- Látni és látszani
- Közlekedés futóbiciklivel, kerékpárral
- A szülők bevonása a közlekedési nevelésbe. (kerékpáros ügyességi verseny, nyitott délután szervezése játékos feladatokkal)

Utazás autóban

- Helyes viselkedés utazás közben
- Gyermekbiztonsági rendszerek
- Biztonságos ki-és beszállás

Közösségi közlekedés

- Fel-, és leszállás járművekről
- A járművel utasaira vonatkozó szabályok
- Várakozás a megállóhelyen
- Átkelés az úttesten buszmegállóból
- Helyes, udvarias viselkedés utazás közben

Biztonság és játék

- Biztonságos játék szabályai köztereken

A külső világ tevékeny megismerése

- Balesetek megelőzése

A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek teszik szükségessé a felnőtt állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését.

Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket (konfliktuskezelés, tolerancia).

7.2. Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

Kiemelten fontosnak tartjuk az érzelmi nevelést, melyen egész nevelési rendszerünk alapul. Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre tevékenységre serkent, és ösztönzőleg

hat a gyermekek érzelmi kötődéseinek alakulására. Erre az óvodapedagógus keresztyén beállítódása, példamutatása ad indítékot a gyermekek számára.

A gyermekek mindennapi életének színtereit otthonossá, barátságossá, játékra motiválóvá tesszük, ennek folyamatos alakításában a gyermekek is részt vesznek. A csoportszobát közösen díszítjük az aktuális témáknak, ünnepeknek, szimbólumoknak megfelelően. A csoportszoba berendezési tárgyai a gyermekek játéka és a különböző tevékenységeik szerint alakíthatók. Az átalakítás következtében meghitt zugokat, kuckókat tudunk teremteni, amelyek az intimitást növelik. A gyermekeknek saját öltöző szekrénye, kis tarisznyája van, ahová a személyes holmijukat, az otthonról hozott játékaikat elhelyezhetik.

A gyermekek óvodába lépését a „szülővel együtt történő befogadás” lehetőségével igyekszünk megkönnyíteni.

A gyermekek a csoportnak egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagjai. Megismerésük, képességeik, érzelmeik, kötődésük mindennapi cselekvéseik, játékaik és beszélgetések által történik. Ezekre alapozva valósítjuk meg egyéni fejlesztésüket, esetleges szorongásuk feloldását.

Az érzelmi elfogadásból táplálkozva alakítjuk ki a gyermekekben a közösségi együttélés alapvető normáit, mint a felelősségérzés, kötelességtudat, konfliktustűrő-és megoldó képesség. Az együttélés szabályait fokozatosan ismertetjük meg, és fogadtatjuk el velük, később bevonva őket újabb szabályok megfogalmazásába. A mindennapi mese, ének és tartalmas játék segítségével lehetővé tesszük, hogy a gyermekek élményszeren átélhessék azokat az erkölcsi érzelmeket, melyek szocializációjuk szempontjából elengedhetetlenek, a segítőkészséget, együttérzést. A közösségi hatások lehetővé teszik, hogy a gyermekek én tudata megerősödjön, én-képe a különböző sikeres próbálkozásokban és kapcsolatokban differenciálódjon. Természetessé válik a kezdeményezés éppúgy, mint az elfogadás és az együttműködés.

Jelentős szerepet tulajdonítunk óvodánkban a napi rendszerességgel ismétlődő csendes perceknek, mesehallgatásnak, Bibliai történetmondásnak és közös ünnepvárásnak.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében igénybe vesszük a fejlesztő-gyógypedagógus, logopédus, segítségét.

Az óvodapedagógus feladatai

- szeretetet, otthonos körülményeket árasztó esztétikus környezet megteremtése,
- biztonságérzetet adó szokás-és szabályrendszer alakítása, mely lehetőséget ad a közös élmények átélésére és az önálló elképzelések megvalósítására,

- az egészséges énkép, reális önértékelés alakulásának segítése,
- empátiás készségük és szociális érzékenységük fejlesztése,
- a gyermekek pozitív, negatív élményeinek, gondolatainak figyelmes meghallgatása, megoldási utak keresése,
- az érzelmi intelligencia fejlesztése az érzelmi kifejezésmód elmélyítésével, önkontroll alakításával, motivációs szükséglet kontrollálásával,
- az emberek különbözőségének megértéséhez, és elfogadásához szükséges beállítódás alakítása,
- a keresztyén értékrendnek megfelelő erkölcsi tulajdonságok alakítása, pl. becsületesség, igazmondás, a tettek reális következményeinek elfogadása, egymásra való figyelés, öröm, megbecsülés érzésének megtapasztaltatása,
- a kötődést erősítő érzelmek és kifejezésmódok erősítése, a családhoz, óvodatársaihoz, felnőttekhez, szülőföldhöz, nemzethez, természeti és épített környezethez,
- baráti kapcsolatok segítése, tiszteletben tartása,
- egymás iránti felelősségvállalás megalapozása,
- közös feladatok, közös tevékenység a családdal (játsszódélután, ünnepek),
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek beilleszkedésének segítése, szükség esetén nevelésükhöz szakemberek bevonása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- kialakul a közösség, társak iránti igényük,
- képesek betartani a közösségi élet szabályait, alkalmazkodnak a szokásokhoz,
- konfliktusaik megoldásával próbálkoznak, kompromisszum készek,
- kialakul az önérvényesítéshez és az önkifejezéshez szükséges készségek, egészséges énképük,
- a választott tevékenységben kitartók, a tevékenységet türelmesen befejezik,
- feladattudatuk kialakulóban van,
- szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek,
- felelősséget éreznek egymásért és a vállalt feladatokért, kialakul önfegyelmük,
- tudják érzelmeiket kifejezni szóban, cselekedetben,
- empátiás készségük megnyilvánul,
- társas kapcsolataik, a közösségben elfoglalt helyük kialakul, elfogadják a másikat, toleránsak.

7.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés az óvodában a teljes nevelési folyamatot áthatja. Derűs légkörben, vonzó tevékenységekkel, interperszonális kapcsolatokkal ébresztjük fel és tartjuk fenn a gyermekek beszédkedvét. Kiemelten fontosnak tartjuk az óvodapedagógusok példamutató, utánzásra alkalmas kifejező, szép beszédét, valamint az árnyalt metakommunikatív kifejezőmódot.

A nap során természetes módon adódó helyzetekben megéreztetjük a gyermekkel a magyar nyelv változatosságát, játékosságát, érzelmeket kifejező árnyaltságát, humorát. Tudatos megerősítéssel érjük el, hogy kialakuljon az életkoruknak megfelelő anyanyelvi kultúrájuk, az élményközpontúság figyelembevételével. Olyan kommunikációs helyzeteket teremtünk, melyekben fejlődik beszédkapcsolatuk, képessé válnak azok folyamatos fenntartására.

Részletesen feltárjuk a gyermekek nyelvi fejlődésének családi hátterét, jellemzőit. Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetések, mesék és az azzal kísért együttes tevékenységek fontosságára.

A beszédhibák megelőzése érdekében játékos formában gyakorolják a helyes hangképzést, kiejtést, beszédritmust, hanglejtést. Változatos módon alkalmazzuk a mese, a vers és a bábjáték pedagógiai hatását.

Az értelmi fejlesztések, nevelés a gyermekek érzelmi képességeinek sokirányú fejlesztését célozza. Építünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, a játék során szerzett spontán tapasztalataikra. Az egyéni fejlesztés keretében megteremtjük ezek felhasználásának, alkalmazásának lehetőségét a gyakorlatban. Főleg önkéntelen figyelmükre támaszkodva a tevékenységek során biztosítjuk a sok mozgást, cselekvést, a tárgyak, dolgok jelenségek szemléletességét, azok sokoldalú érzékelését. A tapasztaltak szóbeli megfogalmazására készítetjük a gyermekeket, miközben gondolkodásukat tartalmilag és formailag is fejlesztjük.

Megteremtjük az önálló tanuláshoz szükséges feltételeket, a véleményformálás és ítéletalkotás lehetőségét. A gyermekek élményeit, tudását, tapasztalatait folyamatosan bővítjük az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Eközben fejlődnek az ismeretek rendszerezéséhez szükséges készségeik és képességeik. Egyéni bánásmódot alkalmazva segítjük a megkésett beszédfejlődésű és a kiemelkedő nyelvi képességekkel rendelkező gyermekeket. Szükség esetén szakemberhez irányítjuk őket. Figyelembe vesszük a különböző nemzetiségi környezetből érkező családok anyanyelvi sajátosságait, s mindezek mellett törekszünk arra, hogy a magyar nyelv szépségeit, anyanyelvünket megismertessük velük.

Az óvodapedagógus feladatai

- a pozitív beszélő-környezet megteremtése,
- az egyéni szükségletek megfogalmazásának, kifejezésének segítése,
- a szókincs, a kifejezőkészség fejlesztése, a nyelvtanilag helyes beszéd alakítása, beszédbátorság fejlesztése,
- a nyelvi identitás és alkotóképesség fejlesztése,
- az érzelmek felismerése és kifejezése,
- a gondolkodás fejlesztése a problémamegoldó, kreatív gondolkodás irányába,
- a minden érzékszervre ható tapasztalatszerzés, folyamatos tevékenykedtetés biztosítása,
- a gyermekek önkéntelen figyelmének, kérdéseinek, megjegyzéseinek, az őket foglalkoztató aktuális témák figyelembevételével,
- fogalmaik, képzeik gazdagítása az új tapasztalatok összekapcsolása a már meglévőkkel, az alkotóképesség és a képzelet fejlesztése,
- a műveltség megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, az esztétikai fogékonyság fejlesztése,
- az együttműködés képességének fejlesztése a közös feladatmegoldások által.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- igénylik a mindennapos mesélést, képesek követni, megérteni belsővé formálni a mondanivalóját,
- szívesen beszélnek egymással és a felnőttekkel, mondanivalójuk érzelmi árnyalására is képesek,
- végig tudják hallgatni és megértik mások beszédét,
- a metakommunikációs jelzéseket megértik, maguk is alkalmazzák,
- minden szófajt használnak, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- képesek az átélt események, történetek, mesék, érzelmek felidézésére,
- képesek elemi következtetésekre ok- okozati összefüggések felismerésére,
- képesek megérteni az átvitt értelmet, képesek elvonatkoztatni a konkrét helyzettől,
- kialakul a testséma, a pontos térészlelés, téri tájékozódás,
- megjelenik a tudatos tervezés az eszköz kiválasztásban, az egyszerű műveletek sorrendiségének megállapításában,
- képesek előre látni tevékenységük következményét, képesek időben előre gondolkodni,
- kombinatív képességük játéktevékenységeikben megnyilvánul,

7. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Keresztyén nevelésünk szellemisége (mint, ahogy az értelem fejlesztése), átszövi a gyermek egész óvodai tevékenységét. Az óvoda valamennyi gyermekcsoportja különböző életkorú. Nézetünk szerint ez kedvező feltételeket teremt a differenciált egyéni fejlesztéshez, a fejlettség szerinti beiskolázáshoz, a közösségi nevelés hatékonyabbá tételéhez. A gyermekek érdeklődésük, szabad választásuk szerint vesznek részt a legtöbb tevékenységben. Kivételt képeznek az életkorhoz (egyéni fejlettséghez) kötött elfoglaltságok és tanulási helyzetek. Pl.: úszás, nagymozgásos foglalkozások, egyéni fejlesztések.

A gyermek egészséges fejlődéséhez a rugalmas napirend biztosítja a feltételeket, melyet a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek jellemeznek. A napirend folyamatos játékidőt tesz lehetővé, a gyermekek egyéni szükségleteihez, a hosszan tartó, gyakran napokon át folytatható játékhoz alkalmazkodva. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek, segítik a helyes életritmus kialakulását. Műveltségi tartalmak átadásában a „*keveset –lassan –jót – gyakran ismételve*” elvet valljuk.

A napirendben és a hetente ismétlődő heti rendben az óvodapedagógusok határozzák meg a gyermekek számára felkínált játék és egyéb tevékenység tartalmát.

Naponta teremtünk lehetőséget mesélésre, verselésre, éneklésre, rajzolásra, festésre, környezetükkel való aktív ismerkedésre, a szervezett játékos mozgásra. Hetente egy alkalommal minden csoportban kötelező testnevelést szervezünk a tornateremben vagy az udvaron. A különböző napirendi elfoglaltságok ideje rugalmasan kötött, az óvodában töltött idő és a tevékenységek sokfélesége miatt.

A rendszerességgel szervezett délelőtti áhítatok az étkezések előtti és utáni, elalvás előtti rövid, kötött imádságok mondásának szokása az Istennel való beszélgetés, kapcsolat alakulását segítik.

A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, a keresztyén és egyéb ünnepek, jeles napok váltakozása adja meg.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előre haladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő - fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

A tanköteles korú, de az óvodában nevelkedő gyermekeket a 6. pont alkalmazása során tanköteles korukat a megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

Lelki-egészségvédelem

Fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák (*szorongás, félelem... stb.*) negatívan hatnak az általános fizikai állapotra. Ennek tudatában kiemelten is figyelünk a következőkre: A megszégyenítés elutasítása. A nyugalom biztosítása alvásidőben, mosdó használatakor, az intimitás biztosítása. Nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben. Ne terheljük túl gyermekeket. Meghallgatjuk a problémákat. A rendszerességet, a rugalmasságot biztosítjuk. A konfliktusokat csökkentjük. Nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést és az erőszakot.

Fontos a védelem és biztonságigény kielégítése, a felnőtt állandó, de tapintatos jelenlétével. Az óvodapedagógus személye garancia a társas együttlét elemi szabályainak megvalósulására. Ő egyengeti, ő tartja össze a társas kapcsolatokat, ő osztja be az időt, a tartalom és forma összehangolásával ő alakítja ki a "*mi tudatot*".

Értéorientált közösségi kapcsolatok erősítése

Törekedünk elérni, hogy a gyerekek figyeljenek egymásra, segítsék egymást, érdeklődés alakuljon ki bennük társaik iránt. Huzamosabb hiányzás esetén, imádságos szívvel hordozzák egymást. A közösen átélt napi élmények közösséggé formálják a gyermekcsoportot. A csoportos

beszélgetések rendszeres napi alkalmai ránevelik a gyermeket arra, hogy hogyan kell meghallgatni a másikat, kialakítják a helyes beszédkulturát, a helyes nyelvi kifejezőkészséget. A perifériára szorult gyerekeket különös gonddal próbáljuk bevonni a csoport életébe. Minden gyermeknél szeretnénk elérni a „jó nekünk itt lenni”- érzés megélését.

Az óvoda napirendje

Folyamatos, rugalmas napirend szerint éljük mindennapjainkat, de igényeljük a napi egyszeri különböző tartalmú együttlétet, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét, lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődésre, fejlesztésre, megfelelő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezzék, egyéni szükségleteikhez igazodva pontosan elvégezzék. Ennek érdekét szolgálja a folyamatos tízórai és uzsonna a dajka vagy a pedagógiai asszisztens irányításával. Ezek a tevékenységek a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, életkoruknak megfelelő, növekvő időtartamú tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A szeptember 1-től május 31-ig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint, a gyermek testi, lelki és társas szükségletei határozzák meg. A nyári időszak is (június 15-től augusztus 31-ig) tartalmaz, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, gondosan megtervezett. Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával óvodapedagógusaink a nyári élet tervezésénél lehetőséget adnak a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadabban élvezzék és kötetlenebb formában biztosítanak változatos tevékenységet, lehetőséget a fejlődésre.

6.30 -7.30	Játék, egyéb szabadon választott tevékenység az ügyeletes csoportban
7.30-	Érkezés, gyermekek fogadása Játék , szabadon választott tevékenységek, képességfejlesztések, Folyamatos étkezés Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek , (vers-mese, ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, külső világ tevékeny megismerése, matematikai tartalmú tapasztalatok, mozgás)

	Áhítat - hitéletre nevelés a gyermekcsoport igényeihez alkalmazkodó rövid időtartamú együttlét Mindennapos frissítő torna Játék , szabad mozgás a szabadban
	Testápolási teendők, ebéd , mesehallgatás , pihenés , csendes tevékenység
	Folyamatos ébredés, testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, Játék , Szabadon választott tevékenységek , egyéni képességfejlesztések, Nevelési időn túl, heti egy alkalommal: ovi foci, ritmikus gimnasztika, értéktermő tehetségműhely a gyermekek egyéni részvételével.
16.00-16.30	Játék , egyéb szabadon választott tevékenység az összevont ügyeletes csoportban

A **hetirend** a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A tevékenységek időtartamának meghatározásakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát és életkori sajátosságait, valamint a nyitvatartási időt.

8. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

8.1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési eszköze, szükséglet és létforma a kisgyermek életében. Sokrétű és összetett viselkedést, életmódot feltételez.

Minden nap biztosítjuk a zavartalan, hosszan tartó szabad játékot.

A játékban a kisgyermek szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz újra élheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását.

A játék szabadon választott, külső céltól független, melyet örömezés kísér, és amelyben legsokoldalúbban és legtipikusabban mutatkozik meg a gyermek önkifejezése és környezethez való viszonya.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékba tagolja. Így válnak kiemelt jelentőségű tájékozódó tevékenységgé a mozgásos játékok, a szerepjátékok, az építő, konstruáló játékok, a szabályjátékok, a dramatizálás és a bábozás, de a gyakorló játék létjogosultságát is tiszteletben tartjuk. Nem választhatók szét egymástól; - a játék folyamata, módja teljes egész. Pedagógiai gyakorlatunkban egyaránt értékesnek tartjuk a magányos, páros, kisebb vagy nagyobb csoportokban zajló játékot.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami ebben az életkorban érdekes lehet. A dalok, versek, mondókák, rajzok, kézimunkák segíthetik a játék érzelmi, képzeleti átélését.

A kisgyermek első játszótársa a felnőtt, az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvónők személyes példája, hiteles, őszinte viselkedése minta, ösztönző hatású a kisgyermek játéktevékenységére. Követve vezeti a csoport szabad játékát, bekapcsolódik, inspirációt ad szavakkal, kérdéseivel, egy-egy felkínált tárggyal. Tapintatos szemlélője a játéknak. A gyermekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.

A csoportszoba tárgyai, berendezése, a játékszerek a belső indítékokból létrejövő játék külső feltételei. A belső tér kialakításakor az esztétikai szempontok mellett figyelembe vesszük, hogy a bútorok, berendezési tárgyak könnyen mozgathatóak legyenek, teret adva a gyermek játékában megnyilvánuló fantáziájának, kreativitásának.

A csoportszobát kuckósan rendezzük be, mert gyermekeinknek körül kerített kis világra, védettségre, meghittsége van szükségük. Egyszerű, áttekinthető és elkülönülésre alkalmas belső teret alakítunk ki, melyet kis paravánok, polcok, alacsony bútorok tagolnak. Jó minőségű, főként természetes anyagú, esztétikus, a gyermeki képzelet szabad áramlását ösztönző anyagokat, játékszereket biztosítunk.

Minden évszakban sokat játszunk az udvaron, adottságait kihasználva itt is megteremtjük a szabad játék lehetőségét.

Cél

- a gyermekek szocializációjának elősegítése önmaga, társai és a környező valóság játékokban történő megismerése által.

Feladatok

- a szabad játék túlsúlyának és folyamatosságának érvényesüléséhez szükséges feltételek biztosítása,
- gyermekek játékokban történő önkifejezésének elősegítése,
- a gyermekek szabad képzettársításának, problémahelyzetek önálló megoldásának támogatása,
- valódi játszótársként adjon mintát a játékkapcsolatok alakulásához: mintakövetés, bevonódás, szerepvállalás, kezdeményezés, alkalmazkodás,
- ismerje és segítse elő a gyermekek élményforrásainak alakulását,
- a gyermeki fantázia kibontakozását segítő játékok, játékformák, játéksituációk feltételeinek biztosítása, (anyagok, használati tárgyak, képek, eszközök, játékszerek),
- udvaron egyéb lehetőségek kihasználása mellett a mozgásos játékok kezdeményezése,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- óvodáskor végére szívesen, önállóan kezdeményeznek játékot, megszervezik a tevékenységet,
- képesek együttműködni, szabályokat felállítani, megállapodást kötni és azokhoz, valamint egymáshoz alkalmazkodni,
- képesek kitartóan, elmélyülten játszani a maguk által alakított játékorientált környezetben,
- tartós társkapcsolatok alakulnak a gyermeki önkifejezés megvalósulása során,
- a kialakult konfliktusok megoldására ismernek megoldási módokat,
- tudnak önállóan, konszenzusos alapon szabályt tartva játszani,
- szívesen kezdeményeznek szabályjátékokat, önállóan is kitalálnak szabályokat.

8.2. Munka jellegű tevékenységek

A gyermekek munka jellegű tevékenysége a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének fontos terepe, az adott feladatvégzéshez szükséges tapasztalatok, készségek, attitűd alakításának fontos lehetősége. Ide tartozik elsősorban a saját személyükkel kapcsolatos önkiszolgálás és az élethelyzetekben való közös együttműködés, a folyamatos megbízások rendszere, az önként vállalt naposi munka. Törekszünk arra, hogy a gyermekek sok mindent kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságaiknak megfelel.

A szeretett felnőttel közösen végzett munkatevékenységek örömmel, büszkeséggel töltik el a gyermekeket, legtöbbször nem is az eredmény motiválja őket, hanem az együttes élmény. A környezet rendbetételében, udvar szépítésében, a babakonyha kitakarításában és számtalan más helyzetben felfedezik az esztétikumot, hatással van rájuk az erőfeszítés öröme.

Utánozzák a családban és az óvodában interiorizált mintát, valójában játszanak munkavégzés közben. Lehetőség nyílik mindezek közben a beszélgetésekre, megfigyelésre, szókinszük bővítésére, éneklésre, mondókázásra, mókázásra. Megbízuk a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek (pl. üzenet továbbítása). Bevonjuk őket környezetük ápolásába, növények öntözésébe, seprésbe, tevékenységek utáni asztaltörlésbe, kisállatok gondozásába pl. madáretetés, akváriumgondozás.

Célok

- legyen a munkatevékenység pozitív élmény, sikerélmény forrása,
- alakuljanak ki cselekvő tapasztalás útján a munkavégzéshez szükséges szokások, attitűd, jártasságok és készségek,
- segítse elő a közösséghez, környezethez fűződő pozitív viszony kialakulását, annak megóvását, védelmét,
- legyenek képesek saját és mások munkájának megbecsülésére, elismerésére.

Feladatok

- a sokoldalú cselekvő tapasztalatszerzést elősegítő munkaalkalmak feltételeinek megteremtése,
- az önálló munkavégzés lehetőségeinek biztosítása,

- önállóság, felelősségérzet, kitartás, alkalmazkodó-, együttműködő készség fejlesztése
- a munka eszközeinek, azok használatának, a munkavégzés legcélszerűbb fogásainak megismertetése, gyakorlása,
- a balesetvédelmi, higiéniai szabályok megismertetése, betartása, betartatása
- a környezet esztétikumának, rendezettségének átéreztetése, ezzel kapcsolatos komfortérzetük formálása,
- környezettudatos magatartásra, környezetvédelemre nevelés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- az önkiszolgálást természetes teendőként látják el,
- kialakulnak a környezetük rendben tartásával, óvásával, védelmével kapcsolatos szokások,
- képesek a munkavégzés során együttműködni, alkalmazkodni,
- megjelenik a felelősségtudat, kitartás,
- ismerik a munkaeszközök használatának módját, a legcélszerűbb munkafogásokat,
- kialakulnak a tevékenység által megkívánt baleset-megelőző szokások, vigyáznak saját és egymás testi épségére,
- érzik, tudják, hogy tevékenységüknek hatása van környezetükre,
- értékelik és megbecsülik önmaguk és mások munkáját.

8.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási folyamat jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes környezetben, elsősorban a szabad játékban és az óvodapedagógus által kezdeményezett egyéb tevékenységi formákban valósul meg. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, ezért a tanulást is komplex módon valósítjuk meg. A témák kiválasztásánál elsődleges szempont a gyerekek érdeklődése, előzetes tapasztalatuk, tudásuk. A tevékenységeket probléma-centrikusság, és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi. Arra van szükség, hogy maguk fedezzék fel a „csodákat” környezetük valóságából, mert erre éreznek belső késztetést. A játék magával hozza a problémákat, az új élethelyzeteket. Ezek megismerését és megoldását tapasztalataik, emlékképeik, gondolkodásuk, nemegyszer fantáziájuk segíti, eközben tanulnak is. Ebben a folyamatban az óvodapedagógus a gyermekek tanulási képességeinek alakulását követi, személyre szabott pozitív értékeléssel segíti. A gyermekek tevékenységének megfigyeléséből,

produktumaik elemzéséből kiindulva segítjük tovább a megismerési folyamatot és az egyéni fejlődésüket.

A családokkal való együttműködésnek, a tanulási folyamatban való esetenkénti részvételüknek és a folyamatos visszacsatolásnak nagy jelentőséget tulajdonítunk pl. érdekes hobbik, népszokások, mesterségek bemutatása, művészeti előadások.

Célok

- fejlődjenek a spontán és a későbbi tudatos tanulást segítő képességeik,
- alakuljon az önálló tapasztalatszerzéshez, problémamegoldáshoz, tanuláshoz fűződő pozitív viszonyuk,
- erősödjön az önálló cselekvés és feladatvégzés iránti kompetenciakésztetésük a sikerélményeik által.

Feladatok

- a szervezett és spontán tanuláshoz szükséges támogató környezet megteremtése pl. élményt nyújtó játék, és egyéb tevékenységek közötti váltás lehetősége, gazdag tárgyi környezet; változatos helyszín, a tanulást segítők köre,
- a különböző képességek fejlesztéséhez a minden érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, a felfedezés lehetőségének megteremtése, a kreatív megközelítésre inspirálás,
- azon feltételek biztosítása, melyek révén a tanulási tevékenységet a gyermekek örömmel és önként vállalják fel,
- a szociális tanulás lehetőségeinek megteremtése,
- a gyermekek tanulási tevékenységének személyre szabott, pozitív értékeléssel történő segítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- örömmel és önként vesznek részt a tanulási tevékenységben,
- képesek elmélyülten, kitartóan játszani, tevékenykedni,
- kreatív ötleteik vannak a problémamegoldásban,
- képesek a társaikkal és felnőttekkel való együttműködésre,
- képesek rövid ideig tartó szándékos figyelemre,
- alakulóban van türelmük, önfegyelmük.

8.4 Hitéleti tevékenységek

A keresztyén óvodákban, mint specifikum jelenik meg a hitéleti tevékenység

Mindennapjainkat áthatja a keresztyén lelkiség, ami jelen van a gyermekekkel való - Krisztus-példája szerinti - bánásmódban, nevelésben, műveltségtartalmakban. Érkezéskor és távozáskor „Áldás, békesség!”, amelyre a válasz „Istennek dicsőség!” üdvözljük, tiszteljük meg egymást. Azzal együtt, hogy a keresztyén szellemiség az egész óvodai életet áthatja, hitünket konkrét gyakorlati formában is megéljük, kifejezzük nemcsak magatartásunkkal, hanem hitéleti tevékenységekkel. A hitet gyakorló tevékenységeket is az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak figyelembevételével (játékosság, egyéni bánásmód) kell megszervezni. Olyan szavakra, fogalmakra alapozva kell beszélnünk, amelyeket már ismer a gyermek, ezek meglévő tartalmait bővítjük, pontosítjuk, gazdagítjuk. A hitéleti szókincset átgondoltan gyarapítsuk. A bibliai történetek szentsége és üzenete sérül, ha nem figyelünk a gyermeki gondolkodás sajátosságaira – kerüljük az elvont allegorikus képeket, fogalmakat.

Hitéleti tevékenységeinket hassa át a közvetlenül megnyilvánuló Krisztusközpontúság, a gyermeki lelkület, amelyet urunk nemcsak az óvodában vár tőlünk: „*ha olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek...*” – ez azonban nem gyermetagséget jelent. **A hitélet gyakorlata mindig legyen „életre bátorító”!**²

A tevékenység tartalma: napi áhítat és hetente egyszer **Bibliai történetek feldolgozása.**

Imádság: kötött – a napirend tevékenységeihez kapcsolódva (napkezdés, étkezések, elalvás); az óvodapedagógus által mondott kötetlen; a gyermekek egyszerű, **kötetlen** imádságai.

Óvodánkban ezeket a tevékenységeket az óvodapedagógusok vezetik.

Cél:

- A 2,5-7 éves gyermekek evangéliumi nevelésen keresztül történő harmonikus lelki fejlődése.
- A bibliai történetek, az imádság és ünnepek szeretetteljes, bensőséges légkörével a megfelelő érzelmi biztonság kialakítása. Az óvodapedagógus személyén keresztül a gyermeki bizalom kiépítése a szerető Isten felé.
- A gyermek Istenélményein keresztül a család életének kedvező alakítása.

² Forrás: Bodó Sára gondolata

Feladat:

- A gyermeki rácsodálkozás, érdeklődés felkeltése Isten tetteire, megváltó munkájára.
- Keresztyén erkölcsi értékek gyermekszerű közvetítése.
- A bibliai történetek alapos ismerete, átgondolt, változatos, érdekes továbbadása, ragaszkodás azok valódi üzenetéhez.
- Az imádság meleg, elfogadó, őszinte, meghitt légkörének kialakításával Isten jelenlétének, közelségének érzékeltetése (ehhez az kell, hogy a gyerekek között is elsősorban Istennel vegye fel a kapcsolatot imájával, ne a gyermekeknek imádkozzék).
- A tevékenységhez szükséges csendes légkör megteremtése, a feltételek biztosítása.
- Gondoskodják arról, hogy a csoportszobában legyen elérhető a gyermekek számára a Gyermek Biblia. (Soha sem a mesekönyvek közé keveredve!) A bibliai történetek igaz, valós események, élesen különüljenek el a meséktől!
- Adjon lehetőséget, bátorítást arra, hogy a gyerekek a jól ismert történeteket művészeti jellegű tevékenységeikben megjeleníthessék. (rajz, dramatizálás, játék)
- Eközben tapintatosan vezesse rá a gyerekeket arra a bibliai szabályra, hogy Istent, magát nem ábrázolhatjuk, nem jeleníthetjük meg. (Erre akkor is figyelünk kell, mikor mi illusztrálunk!)

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Néhány szóban maguk is imádkoznak saját szavaikkal, tudják, hogy bármikor fordulhatnak Istenhez imádságban. (Ennek gépiességétől, teljesítményjellegétől nagyon óvni kell őket!)

Szívesen hallgatnak bibliai történeteket, néhányat maguk is el tudnak mondani, dramatizálni.

Értik és gyakorolják, hogy az Ige, az imádság, az Istenhez kötődő dolgok szentek, ennek megfelelő magatartást tanúsítanak ezekkel kapcsolatban.

Ismerik a Biblia alapvető kijelentését, az evangélium lényegét: Isten jó, feltétel nélkül szeret.

A naponkénti rövid áhítat

Szeptember hónapban a napi áhítatok az Isten szeretetéről és a neki adott háláról és a világ - benne az ember - teremtéséről szólnak és rövid időtartamú. Az októbertől heti egy alkalommal tartott játékos Bibliaismereti foglalkozás témája többnyire összekapcsolódik napi áhítattal.

Ajánljuk a felkészüléshez; a Bányka füzeteket, a KateTéka online-felület segédanyagait, a Keresztény és keresztyén tartalmú kiadványokat és a Kett-módszer elemeinek felhasználását.

A bibliai történetek feldolgozása

A bibliai történetek elmondásának elsődleges célja ebben az életkorban, hogy Isten szeretetéről, Isten és ember kapcsolatáról az empatikusan átélt történetek segítségével élményeket, tapasztalatokat szerezzenek a gyerekek. Az óvodáskor a legfogékonyabb időszak, amikor egész életre meghatározó lehet Isten szeretetének, közelségének élménye.

A történet kiválasztásának szempontjai:

- A gyermekek életkorának, ismeretinek, fejlettségi szintjének, a csoport aktuális állapotának, problémáinak, az ünnepi aktualitásokat figyelembe véve.
- A történet ne keltsen félelmet a gyermekekben, ne tartalmazzon számukra feldolgozhatatlan tartalmat, érzelmeket.
- Az Ige valódi üzenetétől ne térjünk el, ugyanakkor előadásmódunk legyen gyerekszerű.
- Mielőtt a gyermekek elé visszük a történetet, tanulmányozzuk az Igeszakaszt, hogy nekünk mit üzen azon keresztül Isten, és az után gondolkodjunk arról, hogy mit mondhat a gyermekeknek. Minden történetnél meg kell keresni az Ige fő üzenetét.
Két kérdést kell megválaszolni: Mi az Ige fő üzenete? (igeszerűség) Mit üzen az Ige a gyermek számára itt és most? (gyermekszerűség).
- Egy történethez több üzenetet választhatunk, de egy alkalommal csak egy nézőpontból mondjuk el a történetet. Így segítjük, hogy a gyermek valóban megértse, magával vigye az üzenetet. Lehetővé tesszük, hogy azonosulni tudjon az adott szereplővel, bele tudja élni magát a helyzetbe. Az óvodás gyermek még nem képes egyszerre több nézőpontot figyelembe venni!

Keresztyén gyermekénekeket ismerünk meg, gyakorlunk ezeken az alkalmakon és egy-egy kis rövid Bibliai történethez kapcsolódva beszélgetünk a gyermekek saját megélt tapasztalatairól. Az énekek szolgálják a bibliai tanítás elmélyülését, valamint az esztétikai élmények erősödését.

Imádságra nevelés

Az imádság a keresztyén ember lelki lélegzetvétele. Nem pusztán vallási rítus. Maga Jézus mondta, hogy *”lélekből kell fakadnia!”* Az imádságot tehát soha ne erőltessük, várjuk meg, amíg a gyermek magától vállalkozik arra, hogy imádkozik a csoport előtt. Meg kell szokni, hogy az imádság szent dolog, olyankor nem figyelünk másra, (ne legyen zavaró körülmény), hisz ehhez

elcsendesedésre, Istenre figyelő szívre van szükség. Fontos, hogy a gyerekek a felnőttektől is azt lássák, hogy imádsága szívből jövő, hogy ő is kapcsolatban van Istennel.

Fő feladatunk, hogy a gyermekeket megtanítsuk imádkozni. Ennek része, hogy megtaníttuk az imádkozás formáját, szokásrendszerét (kezünket összetesszük, fejet hajtunk, szemünket is becsukjuk – Isten iránti tiszteletünk jeléül és az odafigyelés segítségére).

Az imádsággal való megismerkedés folyamata:

- Egyszerű, kötött imádságokkal kezdjük (napkezdő, étkezés előtti, utáni imádság; hálaadó, lefekvés előtti imádság).
- A gyermekek előtt saját szavainkkal mondott rövid, egyszerű imáinkkal nyújtunk példát (kezdetben mondhatják rövid részenként, utánunk, majd követhetik némán magukban).
- Fokozatosan szoktatjuk rá a gyerekeket, hogy ők is imádkozzanak saját szavaikkal (egyéni imádság). A közös imádság során mindenki áment mondhat az egyénileg elmondott imádságra. Szokják meg, hogy magukban kövessék társuk imáját, belsőleg csatlakozzanak hozzá. Soha ne vágjanak egymás szavába – az óvodapedagógus halkán, finoman segítse a megszólalás rendjét, az imaközösség gördülékenységét.
- Az Úr imádságát, a „Mi atyánk”-ot csak óvodáskor végén ismertetjük meg, amikor már tudjuk részletekben együtt értelmezni, hogy ne csak betanulják, hanem értsék is azt.
- Tanítsuk meg a gyermekeket kérni, hálát adni, megköszönni, Istent dicsérni. Fedezzük fel együtt, hogy mindennap van miért hálát adni (egészségünk, családjunk, táplálékunk, a napsütés vagy éppen az eső, a frissen hullott hó, meghallgatott imádságunk, gyógyulás). Örvendezzünk a gyerekekkel az élet apró örömei felett, beszéljük meg az élet kisebb-nagyobb gondjait is. Ezek adják imádságainknak a tartalmát a napi áhítatokon. Így a napot már délelőtt testvéri és Istennel való közösségben éljük, Istentől kérünk erőt, békességet, áldást a napjainkra.
- Az asztali imádságot tízóránál és uzsonnánál egyénileg mondják a gyermekek a dajka/pedagógiai asszisztens irányításával, ebédnél óvodapedagógus vezetésével együtt imádkozunk. Elalvás előtt imádságot mondunk a gyermekekkel a mese előtt, majd álomba-ringató énekekkel segítjük álomba szenderülni őket.

Az **ünnepek** szintén közvetítik a keresztyénség üzenetét a gyermek számára. Az együtt ünneplés elősegítheti, hogy a szülők bekapcsolódjanak a gyülekezeti életbe. Feladatunk, az élő kapcsolat kialakítása a család, az egyház és az óvoda nevelési színterein. Hidat építeni a Balatonarácsi Református Egyházközség Gyülekezete és az óvodába járó gyermekek és szüleik között. Az **óvodai hitéleti nevelés az óvodai nevelés** szerves része, mely gazdagítja a gyermeknevelés eredményességét.

8.5. A külső világ tevékeny megismerése

A Biblia tanítását alapul véve a Föld és a világ Isten teremtménye. Isten OTTHONUNKNAK ADTA, a Földet, MELYÉRT FELELŐSEK VAGYUNK. „*És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó*” /1Móz. 1,31/

A környezet megismerése

Pedagógiai programunk kiemelten kezeli ezt a területet, amelyben feladatunk, hogy a gyermekek minél több tapasztalatot (mozgásos és érzékszervi) szerezzenek az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetből életkoruknak megfelelő szinten. Ez azért szükséges, hogy teljes biztonsággal tájékozódjanak és igazodjanak el környezetükben. A gyermek **tapasztalataira, élményeire támaszkodva** nyújtunk új ismereteket, illetve a meglévőket elmélyítjük. Eközben építünk a gyermek **spontán érdeklődésére**, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára. Számunkra fontos, hogy a gyermeket érzelmileg kötődjön, szeresse, ebből következően védje is a teremtett világot. Szeptember utolsó hetében teremtésvédelmi hetet tartunk. **A természeti és társadalmi környezet témakörei átfogják, körülölelik a többi nevelési területet.**

Környezet-és teremtésvédelem

Az óvodapedagógus az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, természetjárással, rövid természetfilmek bemutatásával, játékszituációkkal, a teremtett világ szépségeinek rácsodálkoztatásával, saját személyes példaadásával juttatja el a gyermekeket annak belátására, hogy az élőlényt védeni, óvni kell. A tapasztalatok során megerősítjük a gyermekben, hogy milyen nagy az ember felelőssége a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából. Példaadásunkkal utánpótlásra készítjük a gyermekeket. A természetben, az óvoda udvarán közösen

eltöltött sokrétű tevékenység során (madáretető- készítés, locsolás, kertészkedés, udvargondozás) megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását.

A séták, kirándulások alkalmával a gyermek kapcsolatba kerül az őt körülvevő természetes anyagokkal. A velük való tevékenykedés sajátos élményt, érzelmi többletet jelent számukra. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalatokhoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról és összefüggésekről.

Nagy szerepe van még a családok **otthoni környezetalakító munkájának** (faültetés, virágoskert vagy konyhakert kialakítása), szülőkkel közös érzékenyítő programok, karitatív tevékenységek, gyűjtés az Balatonfüredi Eb-menhely – Észak-Baltoni Ebmentő, számára, mely szintén erősíti a gyermek és a környezet közötti érzelmi kötődést.

Az a gyermek, aki megismeri, megbarátkozik a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival, később természetes módon védi is ezeket az értékeket. Várhatóan felnőttként környezetvédő életmódot fog élni, megértve azt, hogy **az ember a természet elválaszthatatlan része.**

Az óvodás gyermek szüntelenül felfedezi környezetét, és eközben számára fontos tapasztalatok birtokába jut. A környezet megismerése révén sokoldalú matematikai tapasztalatokat szerez, hiszen életünk tele van matematikai tartalommal.

A környezettudatos magatartás formálása elsődleges, kiemelve az egyén és a társadalom kapcsolatát, és felelősségét.

A természetszeretetre és védelemre való nevelést lakóhelyünk élővilágának, a helyi értékek megismertetésével kezdjük. A rácsodálkozást követi a természet megszerettetése, majd az érte való cselekvés gyakorlása.

A gyermekek megismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, a szokások, közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit.

Az óvoda udvarán figyeljük az évszakok és az időjárás változásait, gondozzuk a kiskertet. Évszaknak megfelelően tevékenykedünk a gyermekekkel közösen: télen madarakat etetünk, játszunk a hóval, tavasszal rügyeket, hajtásokat figyelünk, csíráztatunk, palántázunk, ültetünk, gereblyézünk, talajt előkészítünk, nyáron locsolunk, homokvárat építünk, gyomlálunk, ősszel terméseket gyűjtünk, falevelet gereblyézünk, udvart rendezünk, betakarítjuk a kiskert terméseit. Tevékenységeink során mindent megnézünk, megfogunk, beszélünk róla, használunk nagyítót, kis kosarat, kis seprűt, lapátot, ásót. Észrevesszük a madarakat, a kis bogarakat, lepkéket, hangyákat, ásás során gilisztát figyelünk.

Sokat beszélgetünk, a gyermekek élményeit, mondanivalóját elsődlegesnek tekintjük. A kötöttségektől mentes gondolkodást és a beszédkedv támogatását fontosnak tartjuk. Fontosak vagyunk egymásnak, így segítjük elő, hogy a gyermekek önálló véleményt alkothassanak környezetükről, a szépségről, különlegességről.

Az emberek és a természet világával való ismerkedésünk során élünk az információs és kommunikációs technika eszközeinek használatával is. IKT eszközöket minden esetben az óvodás korú gyermek életkori sajátosságaihoz, kíváncsiságukat figyelembe véve és megfelelő mérték mentén haladva alkalmazzuk, elsődlegesen az óvodapedagógusi munka felkészülő, tervező szakaszában.

A pedagógiai program feladatainak zöld tartalma – a **Zöld Óvoda Program megvalósítása**

- Az óvoda pedagógiai programja a környezettudatos nevelést kiemelten „kezeli”, erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget, előtérbe helyezi a helyi értékek megismerését, védelmét és megőrzését. **Dokumentumainkban** megfogalmazásra kerülnek a fenntarthatóságra nevelés elvei alapján folyó nevelőmunka jellemzői, a környezet-és egészségtudatosságra nevelés elvei és területei. A helyi természeti értékek védelmének nevelése hangsúlyosan jelenik meg.
- A természet- és környezetvédelmi feladatok kiemelten szerepelnek a helyi adottságok alapján (pl. fák védelme, faápolás, faültetés, madárvédelem, a lakóhely-megismerési tevékenységek, az épített és a természeti környezet védelme.) A tevékenységek rendszerében tükröződnek a környezeti vonatkozások.
- Óvodai tevékenységeinkben beépülnek a „**hungarikumok**”, a helyi sajátosságok figyelembevételével. Megjelenhet a kézműves tevékenységekben, a népi játékfűzésekben, a népdalokban, a magyar népi viseletekig, a magyar növény- és állatfajokról átadott ismeretekben, étkezési szokásrendszerükben a magyar konyha jellemzői. Nevelőmunkánk hatékonysága érdekében az **óvodapedagógusok alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését**. A tevékenységekben megvalósuló tanulás során kiemelt helyet kap a program megvalósításában a játék, a játékos cselekvéses tanulás, a szenzitív módszerek, a terepi tapasztaltatás, a tevékenykedtetés, a felfedeztetés, az élménypedagógia, a projektpedagógia, a kooperatív tanulási elemek alkalmazása. Óvodánk rendelkezik külön kidolgozott erdei óvoda programmal.
- A **nevelés folyamatában** az igényeknek, szükségleteknek megfelelően valósul meg a képességek fejlesztése, a különféle eszközök használatának megtanulása, az ismeretszerzés

és alkalmazás modern módszereinek használata, kirándulások szervezése. A gyermekek nevelése egyéni képességükhöz és fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján valósul meg. Figyelembe veszi a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését is. Megtalálható az alapvetően fontos táplálkozási, ételkészítési ismeretekre nevelés, szoktatás. **Széles körű kommunikációs kapcsolat folyik az óvoda és partnerei között.** A vidék szellemi és fizikai infrastruktúra, az életképes vidéki települések, helyi közösségekhez kapcsolódó nevelési folyamatok hangsúlyában a helyi térségi identitás erősítése kap nagy hangsúlyt. Ezzel biztosított a társadalmi hatás, közvetetten a fenntarthatóság. Partneri kapcsolat működik a környezet-, egészség- és természetvédelem érdekében, az óvoda környezetében élőkkel: a szülőkkel, a civil szervezetekkel, a városban található, valamint a környező óvodákkal, és más gondozási-, nevelési-, valamint nevelési-oktatási intézményekkel.

- Az intézmény **kapcsolatrendszerében**, a fenntartó vonatkozásában, a tervezésben és a megvalósításban fontos feladatként jelenik meg a helyi igények, lehetőségek és szükségletek összhangja. A gyermekek életkorának megfelelő **hagyományok tovább éltetése**, gazdagítása megvalósul az óvoda életében a szülők bevonásával, és így a **családdal való kapcsolatban, valamint a település speciális színterein.** A népszokások, jeles napok - világnapok – ünneplésénél érvényre jutnak a helyi környezeti adottságok. Az óvodapedagógusok folyamatosan gyarapítják módszertani ismereteiket a környezeti neveléshez. Tanulmányozzák az ehhez kapcsolódó szakirodalmat, a felnőttek és a gyermekek környezet- és egészségbarát szemléletét formáló kiadványokat, könyveket. Alakítják a gyermekek közvetlen és tágabb környezetének (család, település) környezettudatos szemléletét, fogyasztói szokásait.
- **Az óvoda munkatársai** tisztában vannak - feladatkörüknek megfelelő elvárásokkal, a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel és ez az óvoda minden tevékenységében megnyilvánul. Ezáltal az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, a közösségi egészséges életvitelre.
- **A nevelőmunka folyamatában résztvevő szakemberek és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak**, tiszteletben tartják az adott óvoda helyi nevelési elveit, melyek a település- és vidékfejlesztéssel, egészségneveléssel és környezeti neveléssel is kapcsolatosak. Az **intézményvezető és az óvodapedagógusok** példamutató magatartása, és erős szemléletbeli meggyőződése vezérli a Zöld Óvoda Program szerinti működést, a nevelőmunka

megvalósítását. Az óvodában a munkaközösség működése, valamint a Zöld Óvodai tevékenységekkel foglalkozó feladatok megfogalmazása és megvalósítása elengedhetetlen követelmény. Elhivatottsága, elkötelezettsége függvényében részt vesz intézményünk a Zöld Óvoda mentori hálózat, valamint Bázisintézményi feladatok megvalósításában is.

- Az **óvodapedagógusok** külső és belső továbbképzéseiben meghatározó szempont, a Zöld Óvodai programokkal kapcsolatos témák frissítése, kiegészítése, a folyamatos fejlesztés. Az óvodában a **pedagógusok a szülőkkel együtt** a használt papírokat, kartonokat külön tárolóba teszik, hogy a gyerekek újból és sokféleképpen felhasználhassák tevékenységeik során.
- A **biztonságos élelmiszerellátás és tálalás**, a tudatos fogyasztó és vásárló program célkitűzése kap helyet az óvoda működésében, a népegészségügyért felelős tárcák célkitűzéseivel összhangban.
- Az **óvodaépület** helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, valamint az egészséges életmód megalapozását. Az óvoda berendezése az egyszerűség, a takarékoság a praktikusság jegyeit mutatja, a helyi sajátosságot is tükröző természetes anyagok felhasználása érvényesül. A gyermekek által használt eszközöket, játékokat, berendezési tárgyakat ezen elvek felhasználásával biztosítjuk. Minden **csoportszobának** egyéni hangulata, arculata van, sok-sok növényvel, a természetsarokban a természet által adott „*kincsekkel*”. A gyermekek rendszeresen, folyamatosan növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.
- Az **óvoda udvara** mentes a legtöbb allergiát, valamint az esetleges mérgezést és sérülést okozó növényektől. Az óvodakertben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósul meg a zöldséges- és virágoskert, a gyógy-és fűszer és haszonnövény rész. A gyermekek kertgondozáshoz kisméretű kerti szerszámokat használnak. Az udvari játékok környezetbarát anyagból készülnek, és megfelelő helyet, teret adnak a gyermekek szabad játékanak. Az udvaron található fák biztosítják a hűsítő árnyékot és az ivókút, illetve ivási lehetőség állandóan biztosított. A gyermekek számára mindennap megfelelő hely és idő áll rendelkezésre a szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz. A **szelektív hulladékgyűjtés** biztosított az óvodában (papír, műanyag kommunális), kivéve a veszélyes hulladékokat (pl. elem, gyógyszer stb.). A „*hulladék nem szemét*” elv hasznosítása az újra-felhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés) is megvalósul.

- Az **óvoda működtetése** során az óvoda vezetősége kiemelten törekszik a környezetkímélő anyag használatra (környezetbarát tisztítószer beszerzését biztosítja), a tudatos takarékosagra, a kapcsolatok széles és többirányú kiépítésére. A takarékosági rendszer kiépített az óvodában a villany-, a vízhasználat és a fűtés terén. Az épületen belül a megújuló energialehetőségek felhasználására, kiépítésére törekszünk a fűtés, világítás, meleg víz biztosítása terén. Energiatakarékos izzók és világító ablakok vannak a folyosókon, termekben a világítás megfelel az egészségügyi előírásoknak. A fűtési rendszer környezetbarát. Automata WC öblítőket, hideg-meleg kevert csapvizet, a levegő illatosítására gyógynövényeket használunk.

Állatbarát Óvodaprogram megvalósítása

- Az állatok megismertetéséről, életmódjukkal kapcsolatos tudnivalókról ennek összefüggésében biztosítanak a gyermekek számára tapasztalatszerzési lehetőségeket a pedagógusok és a meghívott szakemberek. A környezetvédelmi szemlélet formálás során, kiemelkedő feladatnak tartjuk a fenntarthatóságra nevelést. Több, a családokkal közös rendezvényen a gyerekeknek olyan tapasztalat- és ismeretszerzési lehetőségeket nyújtunk, melyben megszerethetik a környezetüket, és ezáltal önmaguk rájöhetnek mennyire fontos megóvni mind az állatokat, mind a növényeket.
- Óvodánk környezetének természeti adottságait kihasználva, folyamatosan megfigyeléseket végzünk a gyermekekkel a közeli erdőben, mezőn a kisebb állatok életmódjával, védelmével kapcsolatban.
- Éves programunkban az állatok megismeréséhez, védelméhez köthető jeles napok, komplex módon jelennek meg a csoportokban a témák feldolgozása során. Igyekszünk minél több ismeretet nyújtani a felelős állattartásról és érzékenyítő programokat szervezni az elhagyott állatok gondozásával kapcsolatban.
- Kiemelten fontosnak tartjuk az állatok világnapjához köthető állatvédelmi programok megszervezését, (állatokkal való ismerkedés kirándulások megszervezésével, adománygyűjtés, állatasszisztált foglalkozások, állatvédelmi témahét programjai). Havi rendszerességgel vesznek részt a gyermekek madárovei foglalkozásokon, állatokkal való ismereteik ezáltal is bővülnek. Téli időszakban a madarakról való gondoskodást a gyermekekkel közösen valósítjuk meg, madár-odu, madáretetők kihelyezése, folyamatos gondozása.

Az óvoda által képviselt legfontosabb állatvédelmi üzenetek:

„Isten a leghitványabb teremtményét is vigyázza, és istenfélő ember köteles ugyanígy tenni. teremtményeit tisztelve tiszteljük őt magát.” James Powell

Viselkedésünkkel, kommunikációnkkal a gyermekek körében szervezett tevékenységeinken keresztül azt kívánjuk üzeni óvodásaink számára, hogy az állatok is-az apró bogaraktól kezdve az elefántokig mind-mind Isten teremtményei, érezni, szenvedni és örülni képes élőlények. Ezért védelmük, a róluk való gondoskodás, mindannyiunk számára emberi kötelesség, Istennek tetsző cselekedet. Erősíteni kívánjuk azt a szemléletet közöttük, hogy az állattartás felelősséggel jár és nem csak néhány napig tartó kedvtelés, hanem hosszú időn át megvalósuló elköteleződés, amely rengeteg örömet és kölcsönös szeretetet ad mind a gondozónak, mind az állatoknak, akkor, ha ebben az állatbarát- kapcsolatban az állat érdekeit is szem előtt tartjuk.

A környezetünk mennyiségi és formai összefüggései

A körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.

A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása.

A környezet megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozunk, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük.

A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, később azonban egy részük beépül beszédükbe. Minél több érdekes problémahelyzetet hozunk létre, annál inkább **aktivizáljuk** a gyermekeket a logikus gondolkodásra. Ha a felvetett probléma érdekli őket, belső késztetés hatására igyekeznek ezt megoldani. Hagyjuk a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni, ha a kínálgató lehetőségek közül nem fedezi fel mindegyiket, próbáljuk rávezetni, több oldalról megközelíteni, de semmiképpen nem oldjuk meg a feladatot helyette, hanem ébren tartjuk érdeklődését, míg rá nem jön minden variációs lehetőségre. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és megoldó készségük. A funkcióöröm és a megerősítés hatására sikerélményhez jutnak a cselekvésben és a gondolkodásban, tapasztalataikat más tevékenységeikben is alkalmazzák.

Célok

- szerezzenek olyan tapasztalatokat a külső világ felfedezése során, amelyek révén képessé válnak az életkoruknak megfelelő eligazodásra,
- alakuljon bennük a természet, az élet tisztelete, az élőlények iránti szeretet, kímélet,
- legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól,
- alakuljanak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti, társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek,
- fogalmazzák meg a környezetről szerzett tapasztalataikat az adott beszédhelyzethez alkalmazkodva.

Feladatok

- a folyamatos, cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása a közvetlen és tágabb természeti környezetről,
- a környezet szépségének felfedeztetése, megóvására nevelés,
- az ember alkotta mesterséges környezetben való eligazodás segítése, a környezetkultúra, környezettudatos megatartás alakítása,
- a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatása a környezet formai és mennyiségi viszonyainak felfedezésével,
- annak felismertetése, hogy környezetünknek magunk is alakítói vagyunk (élősarok, teremdzsítés),
- a testséma és térpercepció fejlesztése,
- az évszakok változásának érzékelésével, az ünnepek a népi megfigyelések, a készülődés örömeinek megéreztetése,
- keresztyén értékeink szerint a teremtett világ szépségeinek felfedeztetése,
- nemzeti kultúránk, hagyományaink játékba ágyazott felidézésével a hazaszeretetük, szülőföldhöz tartozásuk erősítése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- pozitívan viszonyulnak az őket körülvevő természeti környezethez, óvják azt,
- az ember alkotta közvetlen környezetben képesek tájékozódni,

- családjukról, önmagukról, lakóhelyükről megbízható tudásuk van,
- az évszakok változását, napszakokat ismerik, aktívan, örömmel vesznek részt a néphagyományhoz, hitélethez, kapcsolódó ünnepeken,
- képesek ok-okozati összefüggések felismerésére, megfogalmazására,
- képesek cselekvéses úton különféle dolgok csoportosítására, ahhoz szempontok találására,
- tudnak számlálni, mennyiségeket, térbeli viszonyokat megkülönböztetni.

8.6. Verselés, mesélés

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást. Segíti a kulturális értékeket élvező, értékelő felnőtté válás, valamint a keresztyén erkölcs motiválta cselekvések érzelmi megalapozását.

A játék és a mese a gyermek anyanyelve: segítségükkel tájékozódik az őt körülvevő világban, általuk szerzi meg az életről szóló tudást. Óvodánkban a 2,5–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. **Lehetőséget teremtünk a mindennapi mesélésre, verselésre, mondókázásra.** A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló és versek által érzelmi biztonságot nyújtunk a gyerekek számára. Változatos irodalmi élmények közvetítésével (mondóka, vers, verses-mese, mese, bábjáték, dramatizálás) a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődését segítjük elő.

Az irodalmi anyagok életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő igényes összeállítására törekszünk. A gyermekirodalmat, úgy állítjuk össze, hogy tartalmazzon mondókát, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet, melynek tartalmát a természet, a környezet jelenségeihez, a néphagyományokhoz és az ünnepekhez igazítjuk. Arra törekszünk, hogy a mesék, versek komplexen (hangulatban, témakörben) kapcsolódjanak más tanulási tevékenységhez. **A szülők figyelmét felhívjuk a rendszeres mesélés, az előszó, a beszélgetés fontosságára.** Az irodalmi élmény befogadása mellett a könyvek megbecsülésére és gyűjtésére is neveljük őket, rendszeresen látogatjuk a helyi könyvtárat. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek differenciált fejlesztésére törekszünk, a tehetséges gyerekek számára a kibontakozás lehetőségét biztosítjuk.

A közösen átélt örömök és élmények elszakíthatatlan szálakkal kötik össze az óvodapedagógust és a gyermekeket egymással. Ezért fontos, hogy mintát nyújtsunk a választékos kifejezésmóddal, a megfelelő mondatformákkal, a tiszta, világos és érthető beszéddel.

Az újrahasznosítás szellemében különböző anyagokat, eszközöket, barkácsolási lehetőségeket biztosítunk a gyermeki képzelet kifejezéséhez, ötletek elkészítéséhez. Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermekeink kifejezhetik, átélhetik, eljátszhatják saját érzéseiket, érzelmeiket, ezáltal fejlődik személyiségük. A Biblia üzenetét tolmácsoló verseket különösen keresztyén ünnepi alkalmakra tervezzük. Az irodalmi anyag közvetítése mellett bibliai történeteket is feldolgozunk a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével. Érdeklődésüktől, élményüktől, közeledő ünnepektől függően választunk történeteket számukra. A mesét, verset, bibliai történetet tartalmazó könyvek egész nap a gyermekek rendelkezésére állnak.

Célok

- a mese sajátos hatásrendszerével a valóság teljesebb megismerésének elősegítése,
- gazdagodjon verbális kifejezőképességük, belső képi világuk, a gyönyörködtetésén és érzelmeiken keresztül,
- alakuljanak az irodalmi érték befogadásával kapcsolatos szokások.

Feladatok

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs légkör megteremtése, - ahol meghitt személyes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel, - és élményt nyújt az alkotások képszerű, fantáziára ható bemutatásával,
- a mindennapi mesélés, verselés nyugalmas színterének, szertartásainak megteremtése,
- a gyermekek mindennapjaihoz, élményvilágához igazodó népmesék, versek, mondókák, kortárs irodalmi alkotások kiválasztása,
- a klasszikus és modern írók, költők irodalmi alkotásaiból
- a gyermekek számára az irodalmi élményeik újra alkotásához, bábozáshoz, dramatizáláshoz esztétikus, szimbolizált eszközök biztosítása,

- A gyermekek által kezdeményezett spontán lehetőségek kihasználása, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, a gyermeki kérdések megválaszolása,
- A gyermekek saját vers és mesealkotásának ösztönzése, kombinálása egyéb tevékenységekkel,
- a pihenés előtti mesélés, verselés nyugalmanak, meghittségének megteremtése.
- a saját mese, vers repertoár gazdagítása, az előadásmód folyamatos munkálása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- megszilárdulnak a mese – vershallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szókincsükben, mondatalkotásukban megjelenik a mesék, versek irodalmi nyelvezete
- képessé válnak az irodalmi élmény befogadására
- képesek ráhangolódni, és figyelmesen, csendben végighallgatni a mesét
- rajzaikat és kézműves tevékenységeiket is ösztönzik irodalmi élményeik
- képesek azonosulni az irodalmi művek szereplőivel
- képesek kitalálni mesét, verset, mondókát; önállóan is kezdeményezni mesélést, verselést, mondókázást,
- esztétikai érzékük formálódik, érzékelik a szavak szépségét, humorát.

8.7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

“Így tedd rá!”- Tulipános program beillesztése a zenei tevékenységekbe.

A zenei anyanyelv az óvodás korú gyerekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megnyilvánulási lehetősége. Magában hordozza a környezet hangjainak megfigyelését, az ölbéli játékokat, a népi gyermekdalokat. Az éneklés, az énekes játékok felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet. A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik. Az éneknek, zenének és az ehhez kapcsolódó mozgásos játékoknak, gyermektáncnak bármikor helye lehet a napi tevékenységben, ezért az óvodapedagógus mindig készen áll egy-egy helyzet kihasználására. Arra törekszünk, hogy a gyermekek a nap folyamán bármikor átélhessék a játék és

tánc örömét, önálló elhatározásból, szabadon táncolják, játsszák az általunk átadott, megismertetett játékokat. Támogatjuk, bátorítjuk a gyermekek próbálkozásait a maguk által kitalált szöveggel megformált alkotásokra.

Táncos tevékenységek során mozgásra tanítjuk a gyermekeket, a táncos mozgáskészséget fejlesztjük, valamint megteremtjük a kreativitás és az önkifejezés öröm élményét is. Játékosan fejlesztenek a mozgásos elemek- lépés, ugrás, forgás, fordulás – felhasználásával. A tánc biztosítja a közösségi együttlét, élményszerzés lehetőségét, elősegíti a közösségi élet helyes fejlődését

A zenehallgatási anyag megválasztásánál a gyermekeknek szóló minőségi kortárs és komolyzenei anyagokból válogatunk, és figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását is. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a hitélethez, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik. A keresztyén szellemiségű nevelés óriási lehetősége, hogy a bibliai történetek megismertetésére a református zenei anyanyelvet is felhasználhatjuk. Ennek lehetősége az áhítatokon kívül, az éneklésben rejlik.

Célok-

- legyen örömforrás a közös éneklés, a közös játék, a zene és a gyermektánc,
- fejlődjön zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk,
- alakuljon zenei képességük, kreativitásuk,
- magyar népzenei kultúránk sajátos ritmus-és dallamvilágának elültetése a gyermekekben.

Feladatok

- a népi játékaink, dalaink élményszerű közvetítése, zenei ízlésformálás és a zenei anyanyelv megalapozása (népzene, népdal, népszokások, népi hangszerek),
- a dallam, a ritmus és a mozgás szépségének, a közös éneklés örömének megéreztetése;
- a zenei alkotókedv felébresztése, támogatása,
- zenei képességek és készségek fejlesztése utánpótlás és játékos gyakorlás útján,
- igényes zenei kultúrát képviselő népi gyermekdalok, dalos játékok, mondókák, ölbeli játékok, népdalok, kortárs művészeti alkotások válogatása,
- önismeretük, önállóságuk, önfegyelmeük fejlesztése az egyéni képességek megismerésével és a szerepvállalás segítségével,

- érzelmi, esztétikai élmények nyújtása az igényes zenehallgatással.
- az óvodapedagógus énekeljen gyakran a gyerekeknek olyan zsoltárokat, dicséreteket, amelyek nem szán elsajátításra, de szövegüknél és dallamuknál fogva mégis magával ragadók.

A keresztyén ember számára az egyházi ének egyúttal olyan imádság, amely Istent magasztalja. Egy adott tevékenységi formához hozzákapsolhatunk egy-egy éneket, rendszeres visszatéréséből adódó lehetőségét, intézményünkben ez a következőképpen valósul meg:

- ~ áhítatra hívó és áhítatból kivezető énekkel,
- ~ imádság előtti és utáni énekkel,
- ~ étkezés előtti és utáni ének,
- ~ elalvás előtti énekkel,
- ~ név-, vagy születésnap megünneplése áldást kívánó énekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- szívesen, örömmel, gátlások nélkül énekelnek, használják az ütőhangszereket,
- maguk is kitalálnak, alkotnak dallamokat, szövegeket, táncmozdulatokat,
- képesek az egyszerű szerkezetű és ritmusú mondókák, dalok egyenletes lüktetését, ritmusát hangoztatni, különböző mozgásokkal, játékos utánzásokkal, tapssal, járással kifejezni,
- tudnak harmonikus, szép mozgással kíséni különböző mondókákat, dalokat, változatos térformákat alakítani az óvodapedagógus segítségével,
- ismerik szűkebb és tágabb környezetük hangjelenségeit, képesek hallás után megkülönböztetni azokat,
- felismerik a hallott dalok dinamika, hangerő és hangmagasság szerinti különbségeit,
- az ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről jellegzetes részletei alapján,
- mozgásuk esztétikus, kifejező.

A tevékenységforma tartalmi elemeinek kiválasztásánál felhasználjuk a Református Óvodai Nevelés Keretprogramja módszertani ajánlásait.

8.8. Mozgás

A 2,5-7 éves gyermekekre jellemző a nagyfokú motorikusság. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Fejlődési

sajátosságuk, hogy szeretnek mozogni, játékaik nagy része is mozgásos játék. A mozgásos cselekvések révén fejlődnek a természetes mozgásformák, és vele azok a pszichikus funkciók is, amelyek a kognitív és szociális képességek fejlődése szempontjából elengedhetetlenek. A mozgás elősegíti a gyermeki szervezet egészséges fejlődését, növeli teherbíró és ellenálló képességét.

Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában, kiegészíti az egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás, mint a gyermekek egyik fő tevékenységi formája a nagy mozgásoktól a finommotoros manipulációig mindent magában foglal.

A mozgás nemcsak a tevékenységforma keretein belül valósul meg, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik. Sokszínű, és örömteli, érzelmi biztonságban zajló mozgásformákat, játékokat kínálunk fel.

Az ugrás, futás, járás, bújás, egyensúlyozás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása, egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlása.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeket kiegészítik az óvodapedagógus által irányított mozgástevékenységek. Ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére, mint pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás.

Ha az időjárás engedi, sokat tartózkodunk a szabadban és ott játszunk, mozgunk, tornázunk. Törekszünk a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Célok

- alakuljon ki a gyermekek játékos mozgáshoz való pozitív viszonya, szívesen, örömmel vegyenek részt a szabad és kötött tevékenységekben,
- fejlődjenek testi képességeik, alakuljanak mozgásbeli jártasságaik, készségeik, képességeik,
- fejlődjön önismeretük, önállóságuk, együttműködési képességük.

Feladatok

- változatos testmozgások beépítése az óvodai tevékenységekbe,
- a mozgáshoz való pozitív viszony megalapozása sikerélmény biztosításával, helyi adottságok kihasználásával,

- a mindennapi játékos egészségfejlesztő testmozgás megszervezése,
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészség alakítása spontán szabadjáték keretében, illetve irányított mozgástevékenység során
- a nagymozgások fejlesztése (járás, futás, ugrás, mászás, kúszás, csúszás) változatos játékokban, körülmények között, kézi szerek és különböző tornaszerek alkalmazásával,
- a mozgás által az értelmi és testi képességek fejlesztése, testkép, testséma alakítása,
- a kitartás és a szabálytudat erősítése,
- a gyermekek ösztönzése képességeik kipróbálására,
- a baleseti lehetőségek kiküszöbölése, erre a gyermekek figyelmének ráirányítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Igénylik, és szívesen végzik a mindennapi, játékos mozgást, kitartók benne,
- szeressenek mozogni, legyenek kitartók a mozgásos játékokban,
- tudnak néhány mozgásos játékot (futó-, fogó-, labdajáték) irányítás nélkül is játszani,
- tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat,
- önfegyelmük, figyelmük, önbizalmuk megerősödik, képesek a szabályok betartására,
- testi képességeik életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelően fejlettek,
- tudnak a mozgásos játékokban, feladatokban társaikhoz alkalmazkodni.

8.9. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Gyermekekben az érzéki megismerése a főszerep, főként képekben fogja fel a világot a kisgyermek. Rendszerint hároméves kora körül rájön, hogy az így kialakult képzetek kivetíthetők. A környezet képi megismerése a személyiségfejlődés fontos eszköze, ezért úgy szervezzük az életterületet, hogy a vizuális élmények hatni tudjanak rájuk.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos szerepet kap mindennapjainkban. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kerül a természet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, a tér,

forma, szín egységében. Az óvodai oldott légkörben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásának az esztétikumra való érzékenységének alakítása. Az egész nap folyamán rendelkezésükre áll a lehetőség, hogy meg tudják formálni elképzeléseiket, próbálkozásokat tehetnek mindenféle érdekes anyag megmunkálásával, vágással, tépéssel, gyúrással, fűzéssel, ragasztással, nyomat hagyással.

Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézműves-technikák kipróbálására, kézműves-sarkok kialakítására. Hozzásegíteni a gyermekeket az alkotás élményéhez, melynek során maga a tevékenység és ennek öröme a fontos. Minden gyermekben felkeltetni a kreatív önkifejezés igényét. Formálni esztétikai érzékenységüket, igényességüket. Esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés, a világ minél sokoldalúbb megismertetése, láttatása, minél több él. Alkotások által belső képi világuk gazdagítása. Támogatjuk, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. Fontos, hogy ne a gyerek életkorát, hanem a gyermekek egyéni fejlődési ütemét érdeklődését, szükségletét vegyük figyelembe.

A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, kóré, hogyan lehet fonalból tarisznyát szőni, fonni, csomózni, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Mindenféle eszközzel szívesen dolgozunk, krétával, festékkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk. Ábrázolni, kézimunkázni játékidőben, gyermeki, vagy óvodapedagógusi kezdeményezésre is lehetséges.

Az elkészítés folyamata is játék, és az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz, lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. Az eredményt nem minősítjük. Az elkészített munka érték. Szívesen díszítjük vele a csoportszobát. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A csoportszobában rendelkezésükre áll kisszekevény, polc, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, anyagokat, felszereléseket tároljuk. Megismertetjük a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival. Biztosítjuk a gyermekek számára, hogy a nap bármely szakaszában lehetőségük legyen-számukra elérhető helyről az eszközök használatára.

A csoportszobák évszaknak megfelelő, dekorációival formáljuk esztétikai érzéküket, ízlésüket. A gyerekek valamennyi alkotásának gyűjtése, értékként való kezelése fontos számunkra.

Formáljuk értékelő, önértékelő képességüket, arra bízta, hogy tudjanak véleményt mondani saját és társaik alkotásáról.

A gyermekek műalkotásokkal való megismertetését múzeumok, kiállítások látogatása által segítjük elő.

A gyermekek megismertetjük népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, mely közelebb hozza a gyermekeket az értékek megbecsüléséhez.

A jeles napokhoz kapcsolódó jelképeket, eszközöket az életkori sajátosságokat figyelembe véve, lehetőség szerint a gyermekekkel közösen készítjük el (adventi koszorú, mézeskalács, húsvéti hímes tojás, kokárda, huszárcsákó, zászló).

Természetes anyagokat folyamatos gyűjtjük későbbi felhasználásra, megmunkálásra. Fontos feladat számunkra az új megoldások keresése, a takarékos és kreatív megoldásra, gondolkodásra nevelés (környezettudatosság, újrahasznosítás). Felhasználható, újra hasznosítható anyagok gyűjtésébe a családokat is bevonjuk.

Közös, csoportos alkotások készítése, készíttetése által a közösségi kapcsolatokat építjük, erősítjük.

Célok

- legyen természetes örömforrás számukra a vizuális manipuláció és önkifejezés,
- fejlődjön finommotorikájuk, eszközhasználatuk és koordinációs képességük,
- fedezzék fel környezetük szépségét, formagazdagságát,
- fantáziájuk segítségével tudják kifejezni érzelmeiket, elképzeléseiket, emlékképeiket,
- örömmel vegyenek részt a csoportot díszítő tárgyak, képek elkészítésében, ünnepi alkalmak előtt a teremdíszítésben,
- játékukhoz elképzeléseik, igényeik szerint tudjanak kiegészítő eszközt, díszletet készíteni.

Feladatok

- a gyermeki vizuális tapasztalatszerzés biztosítása,
- nyugodt, biztonságos feltételek, alkotó légkör megteremtése,
- változatos technikák, anyagok, eszközök biztosítása és használatának megismertetése,
- az esztétikai érzék fejlesztése és ízlésformálás,
- a gyermekek tervezhető alkotó, alakító tevékenységének differenciált fejlesztése,

- a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások kialakítása,
- a gyermekek biztatása, dicsérete, bátorítása útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás,
- kreatív megoldások támogatása,
- műalkotásokkal, népi ábrázoló eszközökkel, anyagokkal, technikákkal, motívumokkal való ismerkedés.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a vizuális tevékenységekkel kapcsolatos szokások,
- Képesek a gazdag színhasználatra, és változatos formák alkalmazására
- Ismernek és önállóan tudnak különböző technikákat alkalmazni egyszerű játékok, kellékek készítésénél,
- Képesek az alkotás örömeinek átélésére egyéni és csoportos formában,
- Képesek a vizuális önkifejezésre,
- Életkoruknak és egyéni sajátosságaiknak megfelelő mértékben kialakul finommotorikájuk, szem – kéz, kéz – kéz koordinációjuk,
- Kialakul a síkban és térben való tájékozódás képessége.

10. AZ ÓVODA PEDAGÓGIAI DOKUMENTUMAI

Az óvoda pedagógiai programja

Az óvodai csoportnapló (az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál).

Az óvodai digitális csoportnapló tartalmazza:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- összesített adatokat a fiúk és lányok számáról, ezen belül megadva a három év alatti, a három–négyéves, a négy–öt éves, az öt–hatéves a hat–hét éves gyerekek számát, a sajátos nevelést igénylő gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődébe jártak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban,

- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat (egészséges életmód alakítása, egészségnevelési feladatok, játék, közösségi nevelés feladatai, munka jellegű tevékenységeket),
- a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat az alábbi bontásban
 - ~ hitéleti tevékenység
 - ~ verselés, mesélés,
 - ~ ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
 - ~ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
 - ~ mozgás,
 - ~ a külső világ tevékeny megismerése, a környezeti nevelés feladatai.
- az értékeléseket, a hivatalos látogatásokat (a látogatás célja, időpontja, a látogató neve és beosztása, az értékelés eredményét).

A gyermek fejlődését nyomon követő digitális dokumentáció

A gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

Tartalmazza:

- ~ a gyermek anamnézisének,
- ~ a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket,
- ~ a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- ~ amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- ~ a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- ~ a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

A mindennapi tevékenységekben zajló óvodapedagógusi megfigyelések a gyermekek természetes életének zavarása nélkül adnak alkalmat mozgásos, értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésére. Kiegészülnek e megfigyelések a gyermeki produktumok elemzésével, szülőkkel folytatott megbeszélések tapasztalataival is.

Hangsúlyozzuk, hogy a megfigyelések hosszabb időt ölelnek fel, valóság-hű képet adva az egyenetlen, megtorpanásokkal, majd erőteljesebb ugrásokkal jellemezhető gyermekkori személyiségfejlődésről. A fejlődésben megmutatkozó sajátosságok értelmezése mindig holisztikusan történik, és figyelembe veszi az ok-okozati együttthatókat.

A nevelőmunka tervezése, elemzése, értékelése, az egészségesen fejlődő gyermekekről szerzett ismereteknek, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége.

Az óvodapedagógusok feladata félévente tájékoztatni a szülőket gyermekük aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról. A gyermekek aktuális cselekvéseit, magatartását, létrehozott alkotásaikat, feladatmegoldásukat a pozitívumok előtérbe helyezésével, konkrétan értékeli.

11. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK

Az egészség-, és környezeti nevelés óvodás korban kiemelt jelentőségű.

- Mintakövetés által, biztonságot, egészséges életfeltételeket, személyiségfejlesztő tevékenységeket, és napirendet biztosító közegben valósul meg.
- A gyermekek egyéni különbségét tiszteletben tartó, személyre szóló gondoskodást, nevelést jelent, melynek **tevékenységformái:**
 - ~ **a szabad játék,**
 - ~ **az egészséges életmódot alakító cselekvések gyakorlása,**
 - ~ **mindennapos mozgásfejlesztő tevékenységek,**
 - ~ **a környezettel harmóniát teremtő spontán tapasztalások.**
- Az óvodás gyermekekhez érzelmvilágához közelálló formában, kutató, felfedező, gyönyörködő szemlélettel közelítünk a természeti környezethez, növényekhez és állatokhoz, ami érzelmi kötődést teremt, természetessé válik számukra azok védelme és tisztelete.
- Az óvoda építészeti, tárgyi kialakítása, működése környezettudatosságot tükröz, kiemelten figyelmet kap az anyagok újra hasznosítási lehetősége, takarékos felhasználása, a környező élővilág és épített környezet védelme, a használati tárgyak, eszközök minősége és biztonságossága.
- A másság elfogadása természetes módon valósul meg nevelési rendszerünkben, erre neveljük gyermekeinket. Az óvoda elfogadó, bátorító miliőjével pozitív életszemléletet

közvetítünk, ahol természetes a fejlődésbe vetett hit csakúgy, mint a személyes tulajdonságok értékének elismerése.

- Valljuk, hogy a gyermekek pozitív énképének, önismeretének alakításával a világra nyitott, öntevékeny, önmagáért és a közösségért felelősséget vállaló gyermekek nevelünk.
- A gyermekek testi épsége, egészségük megőrzése valamennyi óvodai dolgozó cselekedeteit, magatartását, attitűdjét meghatározza. A gyermekek érthető formában, játékosan, rendszeresen gyakorolhatják a veszélyhelyzetek elkerülését, és az egészségmegőrző tevékenységeket pl. tisztálkodás, orrfújás, egészséges ételek fogyasztása, testápolás, pihenés, mozgásos tevékenységek.
- A szülők számára egészségmegőrző, környezetvédő programok, rendezvények, előadások nyílt napok formájában közvetítjük mindezen elveket és tartalmakat.

12. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Ezért az egyenlő hozzáférés megteremtése, a gyermeki jogok biztosítása elengedhetetlen.

Célok

- a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása,
- a nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek biztosítása.

Intézkedések

- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása.
- Felvételi kérelmek elbírálásának kiemelt szempontja az esélyegyenlőség.
- Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását).
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása, a többi gyermek érdekeinek figyelembevételével, és érzelmeik tiszteletben tartásával.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása, okok feltárása.
- Intézményi kapacitások fejlesztése, szemlélet, látókör bővítése.
- Pedagógus módszertani kultúrájának megújítása, korszerű, kultúra azonos pedagógiai eljárások konfliktuskezelési technikák elsajátítása.

- A továbbképzések kiválasztásánál az egyéni bánásmódot, differenciált nevelést –helyezzük előtérbe (az integrációs programokat, formákat, módszereket terjesztjük).
- A belső kommunikáció hatékonyságának biztosítása.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az óvodai neveléshez kapcsolódó szolgáltatásokhoz.
- Egyéni foglalkozásokon való részvétel biztosítása, egyéni fejlesztési terv alapján – esetmegbeszélések.
- Anyagi támogatás biztosítása (fenntartói, pályázati).
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, gyermekorvosi, védőnői tanácsadás.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása.
- A szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok szervezése.
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása).
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzügyi hozzájárulások fedezetének hiányában).
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:
 - ~ gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása),
 - ~ védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás),
 - ~ szakszolgálatok (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása),
 - ~ civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés).
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése).
- Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok).
- A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

13. A GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelmi munka, védelem minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.

A gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése a saját családjában történő nevelés során valósul meg. Ha ezt a folyamatot valamilyen gátló tényező befolyásolja, akkor az intézmény feladata ezt a helyzetet felismerni, és a gyermek fejlődését elősegítő megoldásokat megkeresni.

A gyermekek, fejlődésében, életében bekövetkezett változásokat az óvodapedagógusok fedezhetik fel leghamarabb, az ő szerepük meghatározó.

A gyermek szocializációjának legfontosabb feltétele, hogy tartós személyes szeretetkapcsolatban, azaz pozitív személyes kapcsolatban éljen közvetlen környezete tagjaival. Ez a kötődés teremti meg a gyermek számára a biztonságot, védelmet, tevékenységre késztetést, a keresztyén minta elfogadását. A szeretetteljes kötődés szinterei a család, a vele összefüggő felnőtt és kortárs csoportok, a felnőttek, és a kultúrában fellelhető értékek szereplői (mesék, bibliai történetek).

Célja

- a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése,
- az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése,
- a gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetéből ne váljék veszélyeztetetté.

Az óvodapedagógusok gyermekvédelmi feladatai

- biztosítani a gyermeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tenni,
- az új óvodások befogadását, beilleszkedésüket segíteni,
- a családok, minél átfogóbb megismerése,
- rendszeres tájékozódás a szülőktől a problémákról, változásokról, eredményekről,

- a problémák, a hátrányos helyzet okozta tünetek, okok felismerése, és ha szükséges, ehhez szakember segítségének igénylése,
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervkészítés, és annak megvalósítása,
- az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködés,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részvétel, a szűrővizsgálatok szükség szerinti javaslása,
- a rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az illetékesek felé,
- a szülőkkal való együttműködő kapcsolat kialakítása,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelmi szervekkel, személyekkel.

A gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata, melyben az igazgató felelős, aki

- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó pedagógusok között,
- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi feladatokat az adott évre,
- nyilvántartja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket- feljegyzést készít a gyermekekkel és a családdal kapcsolatos intézkedésekről és azok eredményességéről,
- az óvodapedagógusok gyermekvédelmi tevékenységének segítése,
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket, arról, hogy probléma esetén, milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakembereket, intézményeket kereshetnek fel,
- szakmai rendezvényeken való részvétel,
- folyamatos kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal,
- munkájáról beszámol a nevelőtestületi értekezleten,
- amennyiben előfordul, folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszüntetés okait,
- tájékoztatót tart a lehetséges eljárásokról, módszerekről, szakmai fórumok alkalmairól,
- javaslatokat tesz a különböző segélyezési formákra, segít a környezettanulmányok elkészítésében,
- a gyermekvédelmi munkát segítő szociális partnerkapcsolatok folyamatos ápolása,
- az óvodán kívüli társ és segítő intézményekkel történő rendszeres együttműködés.

Az igazgató gyermekvédelmi feladatai:

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai felvételének biztosítása,
- a problémák, tünetek felismerése,
- szakember, szakszolgálati segítség igénylése,
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése,
- a támogatások biztosítása, a támogatáshoz jutás segítése,
- a Gyermekjóléti Szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszer szakembereivel való kapcsolattartás, együttműködés,
- a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változások figyelemmel kísérése.

14. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Szülőkkel való közvetlen kapcsolat kialakításával oldjuk fel a gyermekek szorongásait, így rövid idő után őszintén feltárják az előttük álló nehézségeket. Igyekszünk a gyermek személyét szem előtt tartva, a számára legjobb megoldást megkeresni, melyet a szülővel együtt valósítunk meg.

Célok

- mintaadás a felnőttek és gyermektársak részéről,
- egyéni bánásmód alkalmazásával a hátrányok enyhítése,
- előítéletek kezelése.

A szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységeink

- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése, bizalmi kapcsolat kialakítás a gyermekkel,
- a megszokott cselekvések, mindennapi események, a rendszeresen használt szimbólumok, melyek az állandóság, biztonság, elfogadottság érzését közvetítik a gyermekek felé,
- az egyéni problémák hatékony kezelése, intervenciós gyakorlat alkalmazása,
- partnerkapcsolatok fenntartása a szülőkkel, pedagógiai munkánkat segítő szakemberekkel, intézményekkel,
- differenciált pedagógiai módszerek alkalmazása,

- a játék személyiségfejlesztő hatásának kihasználása a gyermekek önismeretének, énképének, kommunikációjának, társas viszonyulásainak fejlesztése,
- mozgásfejlesztés a testi képességek, akarat tulajdonságok, sikerorientáltság elősegítésére,
- környezettudatosságra, helyes életvezetésre, egészségmegőrzésre nevelés az óvodai tevékenységek rendszerében (ld. „Óvodai élet tevékenységformái” fejezetben),
- tehetségazonosítás és fejlesztés a művészetek eszközével,
- népi kultúránk megismertetése, érzelmi kötődés alakítása,
- népmeséink, Bibliai történeteink nevelő hatású, önerősítő példáján keresztül, erkölcsi érzelmek, és magatartás orientálása,
- közös rendezvények, délutánok szervezése a szülők számára,
- tájékoztató, felvilágosító, prevenciós programok szervezése,
- beiskolázási tennivalók elvégzése, a szülők rendszeres tájékoztatása,
- természetben nyújtott segítség (ruha, élelmezés, könyv...),
- szabadidős programok biztosítás a gyermekek számára,
- pszichés segítségnyújtás – nevelési tanácsok,
- tanulást segítő korszerű módszerek alkalmazása (szituációs játékok, kooperatív technikák, báb, projektmódszer),
- fejlesztést segítő eszközök beszerzése,
- konfliktusmegoldó technikák alkalmazása.

15. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK EGYÉNI FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE AZ ÓVODÁBAN

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során. Az átlagtól eltérően fejlődő és ép fejlődésvonalú gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

15.1. Sajátos nevelési igényű gyermek nevelése, fejlesztése

Célok

- váljon természetessé a gyermekközösségben jelenlétük,

- alakuljon ki biztonságérzetük, stabil helyük környezetükben,
- valósuljon meg a gyermekek szakvéleményben kijelölt képessége területeinek fejlesztése,
- jussanak hozzá az egyéni képességeket figyelembe vevő legeredményesebb speciális fejlesztéshez a számukra megfelelő területen,
- a sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladatok:

- a szükséges feltételek megteremtése: eszközkészlet, humánerőforrás,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek elfogadása, megismerése, befogadása,
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása az SNI gyermekek kapcsolataiban,
- az intézmény munkatársainak pozitív attitűdje legyen modell értékű, mert az a gyermekek szemléletének is irányadója,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, a Református Egységes Gyógypedagógiai és Módszertani Intézménnyel,
- együttműködés a szülőkkel, családdal a rehabilitáció sikeressége érdekében,
- korszerű pedagógiai módszerek és tanulásszervezési eljárások megismerése, alkalmazása (projekt-módszer, drámapedagógia),
- az egyéni bánásmód jelenléte az egész nap folyamán,
- elvárásaink is igazodjanak a gyermek fejlődési üteméhez,
- erősségeik feltérképezése, azok felhasználása a kompenzáció érdekében,
- pozitív tulajdonságok, tehetség kiemelése, támogatása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- rendelkeznek olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,

- eljutnak fejlődésük optimális szintjére.

15.2. Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

Célok

- a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése,
- tehetsége kibontakoztatásához megfelelő feltételek biztosítása.

Feladatok

- ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása,
- az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése,
- fokozott érzelmi fejlődés lehetőségének biztosítása,
- egyéni képességeknek megfelelő tanulási utak biztosítása,
- megértő, elfogadó légkör, sajátos törődés biztosítása,
- a gyermekek szükségleteinek, igényeinek felmérése, kezelése a pedagógiai kompetenciahatárokon belül,
- a beilleszkedés segítése,
- változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére,
- sokszínű játékforma felkínálása,
- adekvát fejlesztési eszközök, formák alkalmazása,
- a kiemelkedő képesség fejlesztése egyéni terhelés biztosításával,
- a családok segítése, tájékoztatása,
- gyenge oldal erősítése,
- a megfelelő szakemberrel történő kapcsolatfelvétel és együttműködés.

Intézményünk csatlakozott a Református EGYMI keretein belül működő Országos Értéktermő Tehetségközpont gazdagító programjához. Ennek keretében szakirányú végzettséggel rendelkező pedagógusunk Gyermektánc műhelyt vezet. A program indítását megelőzte egy komplex bemeneti szűrés a tanköteles korú gyermekek között. Az eredmények alapján szakvéleményben javaslattétel történt a gyermekek tehetséggondozásban való részvételére, amely alapján alakultak ki gazdagító csoportjaink. *„A 21. századi, városi környezetben szocializálódó fiatalok esetében tehát a népi játékok, a néptánc oktatása a nemzeti együvé tartozás, a kulturális értékmegőrzés, és a csoportokhoz való kapcsolódás tudatosításán túl a magabiztosság, az empátia és az*

interaktivitás serkentésének feladatát is beteljesíti, így az oktatási programba integrálása kiemelt fontossággal bír.”³

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- képesek a közösségben megtalálni helyüket, kialakul biztonságérzetük,
- képesek önmaguk, társaik és a felnőttek elfogadására,
- képesek az együttműködésre,
- erősödik önbizalmuk,
- megalapozódik önmaguk megismerése,
- kimagasló képességterületén többlettudással rendelkeznek,
- kreativitásuk fejlett,
- tudja az érzelmeit kezelni és kifejezni,
- kiemelkedő képessége megjelenik szerepjátékában.

15.3.Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Célok

- a fejlesztés során a szakvéleményben kijelölt területek egyéni fejlesztése, kompenzációja az óvodapedagógus közreműködésével a pedagógiai kompetencia határokon belül,
- ne terhelje túl a nevelés – fejlesztés a tanulási, beilleszkedési, tanulási nehézség kialakulására veszélyeztetett gyermeket.

Feladatok:

- a szakvéleményben megállapított területek megsegítése az óvodapedagógus közreműködésével, olyan technikák, módszerek megismertetése, melyek képességeiket figyelembe véve segítik az egészség megőrzését,
- a szükséges feltételek megteremtése: finanszírozás, eszközkészlet, humánerőforrás.
- a kívánatos viselkedési formák megismertetése, elsajátítása, alkalmazása a BTMN-es gyermekek kapcsolataiban,
- konzultálás a gyógypedagógussal, pszichológussal, logopédussal, szakszolgálatokkal (team munka),

³ Gruberné Joó Marianna: Gyermektánc/ Óvodai gazdagító program Népi játékok szerepe a mai gyermekek életében, Református EGYMI Országos Értéktermő Tehetségközpont.

- együttműködés a szülőkkel, családdal a felzárkóztatás sikeressége érdekében,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- az elvárásaink a gyermek fejlődési üteméhez igazítása,
- a másképpen fejlődő gyermek célirányos segítése, korrekciója egészséges társaival együtt, - egyéni bánásmóddal -,
- az utánpótlás-, és szociális tanulás lehetőségének biztosítása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a szakvéleményben megjelölt képességek eléri a következő köznevelési intézményben folyó pedagógiai munkához szükséges szintet,
- rendelkezik olyan képességekkel, technikákkal, amelyek a speciális igényeikhez igazítva a testi-lelki-mentális egészség megőrzéséhez szükségesek,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- lehetőségeikhez mértén aktív tagjai a gyermekközösségnek,
- képesek az alkalmazkodásra,
- eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

15.4.A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Célok

- valósuljon meg a HH és a HHH gyermekek rendszeres óvodába járása,
- csökkenjen az óvodai igazolatlan hiányzások száma,
- legyen arányos a HH és a HHH gyermekek csoportokban történő elhelyezése,
- legyen rendszeres és hatékony a szülőkkel való kapcsolattartás,
- erősödjön az együttműködés a szakszolgálatokkal,
- valósuljon meg az óvodába lépő hátrányos helyzetű gyermekek komplex állapotfelmérése,
- valósuljon meg a kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- kompenzáljuk a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat,

- valósuljon meg az egészséges életmódra nevelés a szülők, a gyermekorvos, a védőnő bevonásával.

Feladatok

- a gyermekek hiányzásainak nyomon követése, jelzése az óvoda gyermekvédelmi felelőse felé,
- a gyermekvédelmi felelőssel együttműködve a hiányzások okainak feltárása, segítségnyújtás,
- rendszeres kapcsolattartás „jelzőrendszer működtetése” a szakszolgálatokkal,
- az arányos elhelyezés figyelembevétele a HH és a HHH gyermekek csoportba sorolásánál,
- a szülők tájékoztatása szociális juttatások, kedvezmények, támogatások, segítő pályázatok igénybevételére való jogosultságról, lehetőségekről,
- a beilleszkedés segítése, egyénre szabott fejlesztése,
- együttműködés az óvoda gyermekorvosával, a védőnővel,
- kiemelten kezeljük a szociális hátrányokból adódó lemaradásokat, az egészséges életmódra nevelést,
- a differenciálás elsődlegességének biztosítása,
- kommunikációs képesség fejlesztése, szókincs bővítése,
- az iskolai életre való tudatos ráhangolás,
- megalapozzuk az egészséges életmód iránti igényüket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a HH és HHH gyermekek rendszeresen járnak óvodába,
- szociális hátrányaik csökkennek,
- kommunikációs képességeik fejlődnek,
- az óvoda- iskola átmenet könnyebb lesz számukra,
- biztonságban érzik magukat a közösségben, kötődnek az őket körülvevő felnőttekhez és egymáshoz,
- elfogadják önmagukat és egymást,
- képesek az alkalmazkodásra, együttműködésre,
- egyéni ütemben eljutottak fejlődésük optimális szintjére.

16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

16.1. A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködése

Elvei

- Óvodai nevelésünk a családi neveléssel együtt és azt kiegészítve, esetenként hátránycsökkentő szerepet betöltve valósul meg.
- Ebben nagyon fontos folyamat a családok megismerése, elfogadása, az együttműködésben a konstruktív szemlélet.
- Kiemelten fontos a nyitottság, az óvodai életbe való betekintés lehetősége, az együttnevelés során az elvek minél teljesebb közelítése, a nehézségek őszinte feltárása, és közös megoldásra törekvés.

Tartalma

- A szülők, gyermekek, pedagógusok számára szervezett közös programok, tevékenységek, együttműködési lehetőségek, melynek során mintát adunk, érzelmi kötődést alakítunk ki.
- Szülői igények, vélemények megismerése, a pedagógiai célok és a gyakorlati munka bemutatása, tájékoztatás a szülőket érintő kérdésekről.
- Egyházi ünnepeken, szeretet-vendégségünkön való részvétel, mely módot és lehetőséget ad keresztyén szellemiségünk megismerésére, hitünk elmélyítésére.

Formái

- **Egyéni beszélgetések a szülővel, gyermekkel** közösen (beiratkozás, ismerkedés az óvodával óvodakezdés előtt, családlátogatás, egyéni szükségletek szerinti befogadás, játszódélután, ünnepi készülődések, növények ültetése, udvarrendezés).
- **Ünnepi rendezvények**, melyek a meghittség, összetartozás élményét adják (karácsony, advent, Anyák napja stb.)
- **Kirándulások sportnapok**, melyek a szülők közösségének alakulását is elősegítik (ügyességi sportjátékok az óvodában, külső helyszíneken, egész napos kirándulás a természetbe).
- **Közös áhítatok, gyülekezeti összejövetelek.**
- **Fogadóóra** keretében félévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről fogadóóra keretében a szülők. A pedagógusokkal megbeszéljük a továbblépés közös feladatait, illetve a gyermek óvodai életével kapcsolatos egyéb kérdések megbeszélésére itt nyílik lehetőség. A fogadóórát mindkét fél kezdeményezheti.

- **Csoportos és réteg szülői értekezleten** évente három alkalommal beszélnek meg a pedagógusok és szülők a csoport életével kapcsolatos eredményeket, újabb közös feladatokat, a szülőket érintő programok szervezését.
- **A szülők közössége** véleményével, otthoni tapasztalataival, javaslataival segíti a pedagógusok munkáját. Képviselőik útján véleményt fogalmaznak meg, javaslatot tesznek a nemzeti köznevelési törvényben nevesített esetekben, mely jogukról előzetesen tájékoztatást kapnak. A szülők közössége évente véleményével segíti ezen kívül az óvodapedagógusok és az óvoda szakmai munkáját, valamint az igazgató irányító, kapcsolatépítő tevékenységét.

16.2.Kapcsolat a fenntartóval

Elvei

- Bizalom, és a magas színvonalú feladatvégzésre való elkötelezettség a kapcsolatépítés és a napi munka során.

Tartalma

- Rendszeres kapcsolattartás az óvoda működési feladatainak naprakész ellátása érdekében a Balatonarácsi Református Egyházközség képviselőjével.
- Az igazgató a fenntartó által meghatározott időszakonként beszámol az intézmény működésével, gazdálkodásával, pedagógiai, tanügy-igazgatási, személyügyi helyzetével kapcsolatos helyzetről.
- A fenntartó egyházközségen kívül a működéssel összefüggő adatok és információk eljuttatása a Magyarországi Református Egyház Oktatási Szolgálatára felé.

Formái

- Személyes találkozók, megbeszélések, igazgatói értekezletek, konferenciák, szakmai rendezvényeken való részvétel, interaktív beszámoló, e-mail és telefonos kapcsolat, kiadványok, publikációk.

16.3. Kapcsolat a gyülekezettel

Elvei

- Az óvoda nevelőközössége kezdeményező a kapcsolatépítésben, szem előtt tartják az óvoda missziós szerepét.

Tartalma

- Az óvoda elősegíti a gyermekek jelenlétét a gyülekezet életében, ami által a gyermek érzi, hogy van olyan közösség, ahová mindig bizalommal fordulhat iskolás korában is.
- A gyülekezet tagjai megismerik a református óvoda nevelőmunkáját, áldásait, s felismerve e szolgálat fontosságát segítik azt.

Formái

- Részvétel az Istentiszteleteken, ünnepeken, szeretetvendégségen, áhítatokon.
- Részvétel közös főzéseken, családi majálison, gyülekezeti táborban.

16.4. Kapcsolat a társintézményekkel, bölcsődével, iskolával

Elvei

- A gyermekek intézményes nevelésében kiemelten fontosnak tartjuk a nevelés folyamatjellegét, az egymásra épülő hatások pozitívumainak kihasználását.
- Egymás munkájának megismerése, tiszteletben tartása, és a lehető legteljesebb összehangolása segítheti csak az egymásra épülő fokozatokba való sikeres átlépést a gyermekek számára.
- Kapcsolatainkat a nyitottság, korrekt tájékoztatás, az együttműködés lehetséges formáinak közös kimunkálása jellemzi.

Tartalma

- Pedagógusok kölcsönös látogatásai, melynek során betekintést nyerhetnek az ott folyó gondozó, nevelő, személyiségfejlesztő munkába. Az alkalmazott módszerek, eljárások megfigyelése, tapasztalatok megbeszélése.
- A gyermekek részvételével megvalósuló intézménylátogatások, közös játékok, ismerkedés a sajátos iskolai környezettel.
- A gyermekek tovább haladásának nyomon követése, különös tekintettel a különleges bánásmódot igénylő gyermekekre. Az iskolai beilleszkedésük tapasztalatait figyelembe vesszük nevelőmunkánk továbbfejlesztésében.

Formái

- Óvodába készülő bölcsődések látogatása a gondozónővel, iskolában, esetmegbeszélések, műhelymunkák, tanköteles korúak iskolalátogatása, részvételük egy játékos órán, közös rendezvények, iskolások kedveskedése énekkel, hangszeres zenével ünnepek alkalmával, pedagógusok szakmai megbeszélései, hospitálások, szülői értekezlet tartása a tanítók részvételével az iskolába készülő gyermekek szüleinek, előadások, kérdőíves felmérés.

16.5. Kapcsolat a pedagógiai munkánkat segítő intézményekkel

Elvei

- Nyitottság, korrekt tájékoztatás, naprakész informáltság jellemzi a kapcsolatunkat a gyermekeket megillető gondoskodás, védelem, és intervenciós gyakorlat megvalósításában.

Tartalma

- Rendszeres vagy eseti együttműködés az alábbi intézményekkel a gyermekek egészséges személyiségfejlődésnek, speciális fejlesztésének, valamint jogaik érvényesítése érdekében.
Veszprém Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Balatonfüredi Tagintézményével,
Református Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézménnyel,
Veszprém Vármegyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottsággal,
Balatonfüredi Gyermejkölési Szolgálattal
Balatonfüredi Családsegítő Szolgálattal
Balatonfüred Városának Gyámügyi Hivatalával.

Formái

- Esetmegbeszélés, szülők tájékoztatása, előadás, együttműködés a gyermekek számára előírt szakirányú (gyógypedagógiai) fejlesztésekben.

16.6.Külső szakmai kapcsolatok

Kapcsolat a szakmai szolgáltatókkal

Elvei

- A keresztyén értékrend szerinti magas színvonalú nevelés érdekében törekszünk a nevelőhatások egységesítésére, a református tartalmak erősítésére, a pedagógus hivatás megújítására.

Tartalma

- A pedagógusok szakmai és mentálhigiénés támogatása a Református Pedagógiai Intézet által nyújtott szakmai szolgáltatások igénybevétele útján.

Formái

- Pedagógus továbbképzések, szaktanácsadás igénybevétele, előadásokon, konferenciákon való részvétel, határon túli óvodákkal történő kapcsolatalakítás támogatása, szakmai kiadványok, publikációk megjelentetése, pedagógiai adatbázisok igénybevétele, pedagógus minősítések és az országos pedagógiai, szakmai ellenőrzésekre való felkészülés és lebonyolítás segítése, szakmai dokumentumok készítésében segítségadás, esetenként kutatási, elemzési célú szakmai információk cseréje.
- Az igazgató lehetőség szerint rendszeresen részt vesz az Országos Igazgatói Értekezleten.

Kapcsolat a magyar református óvodákkal

Elvei

- A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése érdekében rendszeres szakmai együttműködésre, tapasztalatcserére, nyitottságra törekszünk más hazai református óvodákkal.

Tartalma

- A pedagógiai gyakorlati tapasztalatok átadása.

Formái

- Hospitálások szervezése, szakmai előadások, jó gyakorlatok bemutatása, szakmai anyagok kidolgozása, regionális és országos szakmai napokon való részvétel.

Kapcsolat a határon túli református óvodákkal Ákosfalván (Erdély) és a Kárpátalján lévő Szolyvai Református Óvodával

- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.
- A kapcsolatépítés során a hasznosítható tapasztalatok, módszerek és pedagógiai tartalmú információk átadása, valamint a környező országokban működő magyar református óvodák pedagógusainak keresztyén értékek mentén történő értékteremtése valósul meg.
- Lehetőség szerint a minden évben megrendezésre kerülő Református Óvodák Kárpát-medencei Szakmai Találkozásán való részvétel a nevelőtestület részéről.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Arácsi Népház és Tájház,

Kisfaludy Színház és Galéria,

Vaszary Galéria,

Modern Műtár,

Bodorka

Az óvoda kapcsolatépítő munkáját akkor tekintjük eredményesnek, ha:

- a gyermekek jogai, mindennekfelett álló érdekük érvényre jut,
- óvodás éveik alatt minden segítséghez hozzájutnak személyiségük optimális fejlődéséhez,
- a szülők ismerik és elismerik, elégedettek az óvodában folyó nevelőmunkával,
- partnereink érzékelik és elismerik törekvéseinket a nyitottság és folyamatos együttműködés és terén,
- a pedagógusok szakmai tudása, látóköre folyamatosan gyarapszik, annak eredményeként nevelőmunkájuk napi gyakorlatában megjelenik a megszerzett tudásuk.

17. MEGEMLÉKEZÉSEK, ÜNNEPEK

Óvodánk hagyományai, rendezvényei

Az ünnepek szépséget, értelmet adnak a hétköznapiaknak. A keresztyén óvodákban az ünnepek az öröm, a hálaadás alkalmai gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt.

Szeptember első vasárnapja: Évnyitó Istentisztelet a templomban

Igehirdetés, igazgatói köszöntés, női karunk szolgálata, új munkatárs eskütétele

Szeptember utolsó hetében: Ismerkedés a szüreti munkálatokkal a gyülekezet szőlőskertjében.

Szüreti játékfűzés és táncház az arácsi szüreten.

Október 31: A reformáció napja

Az óvodapedagógus elbeszélése arról, hogy hitünkért a nehézségeket is vállalnunk kell.

Családi Istentisztelet egy csoportunk és szüleinek szolgálatával.

December 6. Mikulásvárás

A gyermekek a Mikulást várva a titok és a közös készülődés örömét élik át. A szülők által elkészített csomaggal az óvodapedagógusok bábelőadásával.

Advent idősza

Várakozás Jézus megszületésére.

Áhítat, gyertyagyújtás, egy csoport ünnepi szolgálata, közösen a szülőkkel az arácsi református templomban.

Betlehemes játék és a női kar szolgálata a városi gyertyagyújtáson és az arácsi karácsonyon a Tájházban.

Télbúcsúztatás

Vidámsággal, énekkel, játékos feladatokkal, táncházzal, közösségépítő alakoskodás, munkatársak közös dramatizálásával.

Március 15. Nemzeti ünnep

Beszélgetés, képek nézegetése a régmúlt eseményekről, kokárda készítése, huszáros játékokat játszunk, énekelünk, történeteket mesélünk a huszárok életéről.

Reformkori Társaság korabeli öltözkéne megismerése,

Trombitaszóra menetelés a Balatonfüredi Fúvószeneke tagjainak meghívásával.

Virágvasárnap

Az óvodapedagógus történetmondása Jézus bevonulásáról Jeruzsálembe. Az óvoda virágokkal való díszítése közösen a szülőkkel. Családi Istentiszteleten szolgál egyik csoportunk a szülők közreműködésével.

Nagypéntek

Az óvoda munkatársainak ünnepi Istentiszteleten való megemlékezése Jézus keresztre feszítéséről.

Húsvét

A feltámadás ünnepe. Készülődés az óvodapedagógussal, teremdíszítés, a bibliai történet megismerése. A húsvéti néphagyománynak megfelelően tojásfestés, mely az új élet jelképe. Tojásfa-díszítése az Arácsi főtéren a Nők A Balatonért Egyesület tagjaival.

A mennybemenetel ünnepe

Jézus erejéről, visszajöveteléről szól a bibliai tanítás.

Pünkösöd

Az óvodapedagógus történetmondása a Szentlélek erejéről.

Anyák napja

A gyermekek meglepetéssel, maguk által készített ajándékkal, énekkel, verssel fejezik ki hálájukat édesanyjuknak, nagymamájuknak. Szolgálatukkal kedveskednek a gyülekezetben is.

Áldozócsüdtörtök - Ünnepi Istentiszteleten vesznek részt az óvoda munkatársai.

Gyermeknap

Városi kisvonatozás, ismerkedés a vitorlázással a Balatonfüredi Yacht Clubban, a Füredi fagyizó vendégül lát minket.

Évzáró-kibocsátó Istentisztelet a templomban

Lelkészünk igehirdetése, búcsúzó szolgálat, gyermekbibliák átadása igei áldás a gyülekezet vezetőségétől, igazgatói köszöntés, iskolába készülő szüleinek elköszönése.

Gyermekeink születésnapja, névnapja

Az ünnepeltet énekkel, verssel köszöntik a társaik. Apró, maguk által készített ajándékot kapnak egymástól és az óvodapedagógusoktól.

Jeles napjaink válogatás

február 2.	VIZES ÉLŐHELYEK VILÁGNAPJA
március 1.	AZ ÚJRAPAPÍR NAPJA
március 3.	A VADVILÁG VILÁGNAPJA
március 6.	NEMZETKÖZI ENERGIAHATÉKONYSÁGI NAP
március 10.	BEPORZÓK NAPJA
március 18.	ÚJRAHASZNOSÍTÁS VILÁGNAPJA
március 20.	HAZAI HALAK NAPJA
március 21.	AZ ERDŐK VILÁGNAPJA
március 22.	A VÍZ VILÁGNAPJA
március 23.	METEOROLÓGIAI VILÁGNAP
március 3-4. szombatja	A FÖLD ÓRÁJA

április 22.	A FÖLD NAPJA
április utolsó szerdája	ZAJ ELLENI KÜZDELEM VILÁGNAPJA
április 30.	MÉHEK HAZAI NAPJA
május 10.	MADARAK ÉS FÁK NAPJA
május 15.	NEMZETKÖZI KLÍMAVÁLTOZÁSI AKCIÓNAP
május 20.	MÉHEK VILÁGNAPJA
május 24.	EURÓPAI NEMZETI PARKOK NAPJA
június 5.	KÖRNYEZETVÉDELMI VILÁGNAP
június 8.	ÓCEÁNOK VILÁGNAPJA
június 21.	A NAP NAPJA
július 11.	NÉPESEDÉSI VILÁGNAP
szeptember 16-22.	EURÓPAI AUTÓMENTES HÉT
szeptember 22.	AUTÓMENTES VILÁGNAP
szeptember 25. október 2. között	TEREMTÉS HETE
október 2- 15.	ÁLLATVÉDELMI TÉMAHÉT
október 4.	AZ ÁLLATOK VILÁGNAPJA
október első hétvégéje	MADÁRMEGFIGYELÉSI VILÁGNAP
október 10.	KOMPOSZTÁLÁS NAPJA
október 16.	A KENYÉR VILÁGNAPJA
október 21.	FÖLDÜNKÉRT VILÁGNAP
október 24.	ÉGHAJLATVÉDELMI VILÁGNAP

október vége TV KIKAPCSOLÁSI HÉT

november utolsó hete EURÓPAI HULLADÉKCSÖKKENTÉSI HÉT

december 29. A BIODIVERZITÁS VÉDELME NEK VILÁGNAPJA

18. Felhasznált irodalom

- Kövér Sándorné, dr. Papp Lászlóné, Váradi Gáborné: A Református Óvodai Nevelés Keretprogramja. Református Köznevelési és Közoktatási Intézet, 1998.
- Református Pedagógiai Program Szerkesztette: Wölfling Zsuzsanna Lektorálta: Szabadi Edit Református Pedagógiai Intézet 2019
- Az óvodapedagógiai színes világa, Szerkesztette: Petőné Vigh Katalin 2021. Flaccus, Budapest
Szabadi Edit: A XXI. századi magyar óvodai nevelés célja, feladatainak rendszere
Az óvodai nevelési folyamat alapelvei és sajátosságai
Az óvodai nevelés feladatai
- Gondozás és munka jellegű tevékenységek az óvodában - A Csillagkert Balatonarácsi Református Óvoda jó gyakorlatának bemutatása,
Szerkesztette: Petőné Vigh Katalin 2023. Flaccus, Budapest
- Lelki szükségletek - ÓVODAI NEVELÉS KERESZTYÉN SZELLEMBEN
„MENTÁLHIGIÉNÉ AZ EMBERI KAPCSOLATOKÉRT” című konferencia Tanulmánykötete
Pannon Egyetem 2023.

19. A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL, NYILVÁNOSSÁGÁVAL KAPCSOLATOS SZABÁLYOK

A pedagógiai program érvényességi ideje

A pedagógiai programban értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

- A nevelők szakmai munkaközössége minden nevelési év végén írásban értékeli a pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

- **A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet**
 - az igazgató
 - a nevelőtestület bármely tagja
 - az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége
 - a szülői szervezet
 - az intézmény fenntartója.
- **A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai**

Kötelező:

- jogszabályváltozás
- a fenntartó által meghatározott feladatváltozás

Lehetséges:

- sikeres innováció eredményeinek beépítése
- minőségfejlesztési munka eredményeinek beépítése

- **A pedagógiai program módosításának módja, lehetséges indokai:**

A dokumentum nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását a felmerülő igények és lehetőségek alapján írásbeli előterjesztés után az intézményvezetés kezdeményezheti, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatás jóváhagyása mellett.

- A pedagógiai program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.
- A pedagógiai program a jóváhagyását követően – szeptember első napjától kerül bevezetésre.
- A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala, az elérhetőségéről való tájékoztatás – az év eleji szülői értekezleten történik.
- A szülők számára az óvoda a nyitva tartási időszakban biztosítja a korlátozás nélküli hozzáférést a pedagógiai programhoz.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

- Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
- A pedagógiai program egy-egy példánya megtalálható
 - Az intézmény fenntartójánál
 - Az igazgatói irodában
 - A CSOPORTSZOBÁKBAN MÁSOLATI PÉLDÁNYBAN

20. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSA ÉS JÓVÁHAGYÁSA

A Csillagkert Balatonarácsi Református Óvoda Pedagógiai Programjának módosítását készítette: Szabadi Edit.

Az alapdokumentum 4. verzióját 2025. augusztus 29-én az évnyitó nevelőtestületi értekezleten véleményezte, és 100%-os szavazati aránnyal a nevelőtestületi értekezleten 1/2025.(VIII. 29.) határozati számon elfogadta.
Balatonfüred, 2025. augusztus 29.

Fodor Éva Eszter
igazgatóhelyettes-
óvodapedagógus, a nevelőtestület
névében

A Csillagkert Balatonarácsi Református Óvoda Pedagógiai Programját a Szülői Közösség válaszmánya a 2025. augusztus 29. napján megismerte.

Balatonfüred, 2025. augusztus 29.

a szülői közösség nevében

A Csillagkert Balatonarácsi Református Óvoda Pedagógiai Programját **felterjeszti jóváhagyásra** az intézmény igazgatója a fenntartó felé.

Balatonfüred, 2025. augusztus 31.

Szabadi Edit
igazgató

A Csillagkert Balatonarácsi Református Óvoda Pedagógiai Programját, a **Balatonarácsi Református Egyházközség Presbitériuma, a 17/2025. (IX. 7.)** számú határozatával egyhangúlag jóváhagyja.

Balatonfüred, 2025. szeptember 7.

..... ph.

Császár Attila esperes -lelkipásztor

.....

Tósoki Csaba főgondnok